СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 93. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 24-го квітня 1939. No. 93. Jersey City, N. J., Monday, April 24, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — 4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРАВА ПРЕЗИДЕНТА КОНТРОЛЮВАТИ ДОЛЯРОМ ПРОДОВЖЕНО

ВАШИНҐТОН. — Конґрес більшістю голосів продовжив на два роки права президента контролювати вартістю доляра. Також продовжив існування і функцію стабілізаційного фонду, що має два біліони долярів. Це право дістав президент в 1934 році. На основі нього він міг би обнизити золоту стопу доляра від 40 до 50 відсотків. Президент тоді з цього права скористав і зараз обнизив вартість доляра на трошки більше як 40 відсотків. Ще лишалась йому границя десяти відсотків, обнижувати його далі, або ні. Та це право тепер мало кінчитись. Републиканські конґресмени, а також деякі демократичні не хотіли продовжувати цього права, але домагання уряду в цьому випадку перемогло.

ЧИ МОЖЛИВА НЕВТРАЛЬНІСТЬ АМЕРИКИ?

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом заграничних справ зізнавала учителька каледжу Брин Мор пані Гелен Тефт Менінґ, і говорила, що на її думку Америка повинна придержуватись строгої невтральности на випадок війни і за готівку продавати продукти тим сторонам, що до неї звернуться. На це запитав сенатор Бора, чи в нинішну пору воєнної пропаганди в Америці американський загал ще є невтрально настроєний, чи може ця невтральність вже пропала в серцях американців і коли вибухне війна ці викликані настрої штовхнуть їх в один бік, або другий? Пані Менінґ говорила, що невтральність можлива.

АРЕШТУВАЛИ АСИСТЕНТА ПРОКУРАТОРА ҐІҐЕНА.

НЮ ЙОРК. — На припоручення спеціяльного прокуратора Еймина арештовано головного помічника бруклинського прокуратора Ґіґена, Медена. Медена арештували за те, що він мав побрати 9,000 долярів хабарів від лікарів, що переводили нелеґальні пороненя дітей. Меден був близьким приятелем і першим дорадником Ґіґена, а також був приятелем головного комісара нюйорської поліції, Валентайна. Цей арешт викликав велике враження серед населення Ню Йорку.

СУДДЮ РУДИЧА ПОЗБАВЛЕНО АДВОКАТСТВА.

НЮ ЙОРК. — Судді Рудичу, якого усунули недавно з судівництва, відобрано тепер право адвокатства. Виконано це на основі тих самих закидів, на основі яких його викинено зо суду. Видаючи це рішення адвокатська палата заявила, що Рудич не має потрібних чеснот і прикмет характеру до виконування адвокатської професії.

БЕНЕШ ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК. — Бувший чехословацький президент Едвард Бенеш виголосив два чергові відчити, один в Філядельфії, другий в Ню Йорку. В тих відчитах підкресляв, що чеський нарід ніколи не погодиться на неволю і буде боротись доти, доки знов не відзискає волі, та не повстане на старий лад чехословацька република. Бувший чеський посол у Вашингтоні, Гурбан, що дотепер формально не уступив зо свойого уряду, дав пояснення до роботи Бенеша і сказав, що Бенеш хоче відновити ту саму роботу, яку він вже раз провадив за границею з помершим Масариком, в цілі освобождення свого краю.

ДЕЛЕҐАЦІЯ РОДИЧІВ ДО ОЛБАНІ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські школи орґанізують делеґацію родичів, в числі тисячу осіб, які поїхали до Олбані і там вплинули на стейтову леґіслятуру, щоб вона не обтинала грошей на шкільництво. Подорож родичам покривають самі учителі.

ПЕРКІНС БЕРЕТЬСЯ ДО БРИДЖЕСА.

ВАШИНҐТОН. — Секретарка праці пані Перкінс повідомила комісара імміґрації Ґовтелінґа, щоб той взяв до розглянення справу провідника К.П.О., Бриджеса. Бриджес є діяльним комуністом, а заразом не є американським громадянином. Певні конґресові кола домагались від пані Перкінс депортації Бриджеса вже від довгого часу. Вони навіть погрожували їй натавруванням і усуненням.

ПОДАЮТЬСЯ ПО ГРОМАДЯНСЬКІ ПАПЕРИ.

НЮ ЙОРК. — Імміґраційні власти в Еліс Айленді подали до відома, що в останніх часах почали напливати у великій скількости подання про натуралізацію. Наплив подань такий великий, що 75,000 з них чекають своєї черги.

ІДУТЬ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Дойтшлянд" прибуло 200 жидів, утікачів з Німеччини. Певні кола в Вашинґтоні роблять заходи, щоб уряд допустив до Америки 20,000 дітей з Німеччини, яких родичі є під політичним гнетом режиму.

ҐЕРІНҐ І БАЛЬБО

Німецький пільний маршал Герман Ґерінґ, одітий у білий уніформ, при перегляді своєї почесної ґвардії підчас своєї візити в італійській кольонії в Тріполі, в Африці. З ним — італійський ґубернатор провінції, Італьо Бальбо.

ОПЕЧАТАЛИ ДОМІВКУ ФІЛІЇ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ТЕРНОПОЛІ.

Пишуть нам: Дня 17. березня перевела поліція ревізію в домівці філії Союзу Українських Купців у Тернополі. Після ревізії домівку опечатано.

ЩОБ НЕ ПЛАКАТИ.

Біль та терпіння змушують людину плакати. Та коли людина має біль і ще й плаче, то ще більше стає ослабленою. От тому ніпонці вже змалечку привчують своїх дітей сміятися, коли їх щось лоточе, або поранить. А коли щось увійде у звичай, то всі люди поводяться згідно з тим звичаєм. От тому день-денно можна бачити, як ніпонці сміються серед найбільшого горя та терпіння. Добре булоб і нам цього гарного звичаю від ніпонців навчитися.

ПРИПИНИЛИ ТОВАРИСТВА В ЛІСНИКАХ.

У вівторок, 14. березня, перевели в Лісниках, повіт Бережани, основні ревізії в домівці читальні „Просвіти", в Кружку „Рідної Школи", в Кружку „Союзу Українок" у Кружку „Сільського Господаря55, в кооперативах „Єдність" і „Самопоміч". Підчас ревізій забрали в усіх вище згаданих Товариствах, крім кооператив, книги діловодства та припинили всі Товариства в діяльности. Опечатано дім читальні. Як мотиви подано переступлення статуту та звернення діяльности на політичний шлях.

ЧОГО ДОМАГАЄТЬСЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ СТАРОСТВО.

Старосто в Тернополі вимагає тепер від наших товариств, які уладжують Шевченківські концерти, щоб вони предкладали книжки, з яких взято деклямації; від деяких установ вимагає друкованих на машині залучників до програми.

ЗАБОРОНА ЗАЛОЖИТИ КРУЖКИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" У НАДВІРНЯНЩИНІ.

Надвірнянське староство не дало дозволу заложити кружки „Сільського Господаря" в таких місцевостях надвірнянського повіту: в Ямній, Яблониці й Микуличині. У всіх трьох випадках мотивами заборони була „загроза публичної безпеки". Основники внесли відклик до воєвідського уряду, опрокидуючи всі закиди, подані у відмовах. Також основники кружка „Сільського Господаря" в Пискоровичах, пов. Ярослав дістали заборону оснувати кружок С. Г. з тієї причини, що оснування кружка може загрожувати публичній безпеці.

УНІКАТ У ЦАРСТВІ ПТИЦЬ.

Вік птиць, крім папуг, не переступає засадничо 15 літ. Одначе один орнотольоґ у Англії має сороку, що тепер числить 18-тий рік життя й почувається, мов підросток. Бавиться завжди з дітьми, виконуючи водночас акробатичні рухи у повітрі, та з найбільшим апетитом полює на лискучі вартісні предмети.

РОЗВЯЗАЛИ КРУЖОК „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ".

Постерунок державної поліції опечатав домівку і книги кружка „Сільського Господаря" в Яйківцях к. Журавна. Причини ліквідації діяльности того кружка ближче невідомі.

МЕД ВБИВАЄ БАКТЕРІЇ.

Мед не тільки не псується, але ще й убиває бактерії. От скільки меду знаходиться назверх на улицю, однак він ані не ферментує, ані не намножуються в ньому ніякі бактерії. Тож можна меду й до рани прикласти та перевязкою перевязати, щоб рана вижила та загоїлася.

КРАЩЕ ЗГИНУТИ НА ПОЛІ СЛАВИ, НІЖ ПІДДАТИСЯ.

В литовському часописі „Карис" появилася стаття начального вожда литовської армії, ген. Раштікіса, такого змісту: Армія завжди була та є найбільше патріотичною організацією у громадянстві. Оборона незалежности є нашим найважнішим завданням. І тому коли надійде потреба оборони незалежности між нами не буде нікого, хто сумнівався би в потребу і доцільність такого завдання. Ми знаємо добре, що незалежність є найдорожчим скарбом народу, якого треба боронити всякими засобами, себто зі зброєю у руках. У цій боротьбі краще згинути з честю або навіть програти її проти сильнішого неприятеля, ніж безсильно піддатися. Чому? Тому(що пролита кров у такій боротьбі буде урожайною почвою, з якої виростуть нові сили й нові арґументи в боротьбі за волю народу і незалежність. Ось чому не сумніваємося в нашу незалежність і не боїмося сказати отверто, що не віддамо нашої землі без боротьби, якби небезпека загрожувала теперішнім нашим землям, а тим самим незалежности нашої батьківщини. Вкінці ген. Раштікіс апелює до громадянства, щоб не попадало в розпуку, а до вояків, щоб були карні і не забували, що „той не гідний волі, хто її не боронить".

1,500,000 НОВИХ ХАТ В НІМЕЧЧИНІ.

Проф. Милтон С. Осборн, що вчить в Манітобському університеті, був у Німеччині минулого літа й приглядався, як Німеччина дбає, щоб її населення мало гарні й вигідні мешкання. Проф. Осборн пише: за минулих 8 літ побудовано в Німеччині півтора міліона нових хат, головно для міських робітників. Всі ті хати на одну або дві родині. Та що найважніше: можна їх купувати на маленькі сплати. Чоловік, що купив собі таку модерну хату, виплачує її відповідно до своєї платні. Та ні в якому разі не мусить платити більше, як четвертину своєї платні.

Хати з вигідними пивницями.

Кожна з отих хат, що тепер будують для робітників у Німеччині, має вигідні кімнати та пивницю, де можна держати городину, прати білля та мати лазню.

І городець коло хати.

За минулих 8 літ Німеччина набудувала півтора міліона вигідних та дешевих хат для робітників по містах. Кожну хату можна купити на дуже легкі сплати. А крім того кожна хата має мати при собі і досить гарний городець та кілька овочевих дерев.

ХТО КОМУ ПОТРІБНИЙ?

Всупереч дотеперішним твердженням, виявляють новіші досліди, що Карпатська Україна в засаді сама заспокоює свої господарські потреби, за винятком кукурудзи та трохи пшениці. Зате Карпатська Україна вповні покриває запотребування Мадярщини на дерево та дві третини запотребування на сіль.

ПОРА РОЗПРАВИТИСЬ З УКРАЇНЦЯМИ — ОСНОВНО

ВАРШАВА. — Польські часописи і журнали знову багато пишуть про українську справу. Ендеки (вшехполяки) твердо стоять далі при свому: цілковито знищити українців. І отверто визнають, що саме тепер, по ліквідації Карпатської України, є найкраща пора на те, щоб ґрунтовно скінчити з „українською проблемою" Під тим розуміють властиво ту політику, яку тепер веде уряд: цілковиту екстермінацію українського народу в Польщі. Тільки вшехполяки воліли, щоб це йшло скоршим темпом.

ВІДКЛИК, З ЯКОГО НІЧОГО НЕ ВИЙДЕ.

ЛЬВІВ. — „Сокіл-Батько" повідомив українське громадянство, що вніс в приписаному речинці відклик до польського міністерства внутрішних справ у справі загарбання військом Площі Сокола-Батька. Очевидно, що нема такого наївного українця, щоб вірив, що польська влада віддасть українцям загарбане їм народне майно.

ХТО НА ЧЕРЗІ?

ЛОНДОН. — „Менчестер Ґардіен" пише, що тепер є Данія найбільше загроженою, бо Гітлер готов підождати з Польщею, а зажадає звороту Шлезвіґу і Гольштайну, щоб легше опанувати цілу Данію.

ЩО ДОРАДЖУВАЛИ ПОЛЬЩІ?

ВАРШАВА. — Виленське „Слово" подає, що в Лондоні дораджували Польщі не дуже зближатись до Мадярщини, яка стала тепер філією Німеччини, а тісніще співпрацювати з Румунією, Литвою і Советами.

МІЖ „ДЖЕНТЕЛЬМЕНАМИ".

ВАРШАВА. — Польський міністер заграничних справ Бек, відповідаючи на зобовязання Англії боронити Польщу, сказав, що Польща відплатиться Англії за те 100 відсотковою взаємністю вже тому, що Польща — презентів не приймає.

ПОЛЬША БУДЕ ПОКАРАНА, ГРОЗЯТЬ НІМЦІ.

ПАРИЖ. — Гавас подає, що Гітлер вважає Польщу „отвертим ворогом Німеччини", бо вона не згодилася на „скромні" німецькі жадання щодо Данціґа і автостради через Поморе, та ще пішла на протинімецьку умову з Англією. За те, як кажуть націсти, вона тепер буде покарана.

ДАРЕМНЕ ЖДАЛИ НА ПРИКАЗ!

ДАНЦІҐ. — В дні уродин Гітлера, в часі, коли в Берліні відбулася величезна військова парада, в Данціґу ждали нацисти на приказ Берліна проголосити прилучення міста до Німеччини. Приказ не прийшов. Так тепер думають, що прийде зараз по промові Гітлера, яка має бути виголошена 28. квітня. Наразі в день уродин Гітлера націсти повибивали шиби в польських склепах, а опозиція порозкидала по місті летючки з написами „Проч з Гітлером!"

СОВЕТИ РОЗКРИВАЮТЬ КАРТИ.

ЛОНДОН. — Довго дивувся дехто, що сталося, що Совети не приступають до протинімецького бльоку. А тепер виходить на яв, що вони самі таки дуже напирають на воєнний союз з Англією і Францією. Але хочуть, щоб тим союзом була обнята оборона Советів не тільки перед Німеччиною, але також і перед Японією. І в тому сук.

МАДЯРИ З ВІСЮ.

РИМ. — Нема вже ніякого сумніву щодо того, що Мадярщина піде разом з Німеччиною і Італією. Не знати ще, чи вдасться втягнути до цеї спілки ще й Юґославію. Щодо цього ідуть тепер торги, а якого вони роду, видно найкраще по тім, що Юґославія з поспіхом переводить мобілізацію.

ЧИ ПОЧАТОК НОВОГО, ЧИ ТІЛЬКИ СТРАХИ?

ВАРШАВА. — Польська преса запепокоєна, що в Німеччині зачали дуже багато говорити через радіо і писати в газетах про „німецькі терпіння" на Шлезьку під Польщею. Звичайно такі речі є в Гітлера початком чогось серіознішого.

НЕ ХОЧЕ БУТИ З СОВЕТАМИ.

ВАРШАВА. — Ще не знати, як властиво уложиться воєнний союз Польщі з Англією, бо Англія хоче відновити давну антанту з Англії, Франції й Росії й притягнути до цього Польщу і Румунію, бо тільки в такому випадку така антанта малаб властиве значіння. Але Польща не хоче ніякої спілки з Советами. Особливо не хоче згодитись на те, щоб совєтські літаки перелітали через польську територію, чи щоб Совети переводили через Польщу своє військо.

ЩО ГІТЛЕРА НАЙБІЛЬШЕ ВРАДУВАЛО.

БЕРЛІН. — З усіх дарунків, що їх дістав Гітлер у дні своїх народин, найбільше врадувало його почесне громадянство, яким обдарило його місто Данціґ. Це означалоб, що властиво туди буде звернена його дальша увага і — агресія.

SVOBODA ("LIBERTY")
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

В ДОВІРЮ ДО СЕБЕ САМИХ

Зложім жертву! І то негайно. Це є та перша вимога, яку можуть ставити до нас в Америці ті, що вийшли з траґедії з Карпатською Україною раненими чи каліками, сиротами чи бездомними. Тому всі, що звязані громадянською працею, повинні тепер скупчити всю свою увагу у першу чергу в тому напрямкові. При тому памятаймо, що коли є в нас великий біль за втратою Карпатської України, то й великим мусить бути одночасно й наше завзяття, потрібне для дальшої боротьби з окупантами. А коли в нас є справжнє відчуття справжнього геройства оборонців Карпатської України, так доложім рук і до справжньої допомоги жертвам карпатоукраїнської траґедії.

Та звідси повинні ми дати ще й іншу допомогу Рідному Краєві. Наприклад-політичну. А це значить, що ми повиннів використати ще й наше становище як американських громадян, щоб добитись у Вашинґтоні якоїсь акції з боку американського уряду, якаб принаймні облекшила терпіння нашого народу під окупаціями. Очевидно, що якби тут ішло тільки про висилку якоїсь делеґації до уряду, то справа булаб легка. Можна її вислати кожної хвилі, так, як це ми вже нераз робили. Зате далеко не так легкою представляється та справа, коли хочеться зробити щось такого, що дійсно моглоб бути виконаним. Бо інакше буде в нас з усією нашою дипльоматичною акцією так, як бувало. Поїдемо до Вашинґтону, де нас готові приняти навіть ласкаво, але й на тому — кінець. Тому це не є тепер така собі звичайна проволока, коли люди не хочуть ні себе ні інших дурити формальностями, себто тим, щоб вислати делеґацію, але намагаються придумати щось такого, що таки заставилоб Америку брати в рахубу і український нарід, коли вона встряває в европейську політику. А такі речі вимагають часто — доброї розваги, доброго пляну і доброї нагоди.

Наша іміґрація зможе як не тепер то пізніше відограти таки поважну ролю в несенні політично-дипльоматичної допомоги українській справі. Вона зможе ще дати і дуже визначну матеріяльну допомогу. Але треба усім нам думати в тому напрямку, а свої сили зуживати на допомогу рідній справі, а не на те, щоб себе ослаблювати чи розбивати те, що з трудом згуртовалося. Прецінь мусимо мати самі до себе якесь довіря! Мусимо вірити сами собі й самі себе шанувати. Бо як матимуть до нас довіря і пошану — чужі?

Не руйнуймо легкою рукою старого, коли не здаємо собі справи з того, що дасть нам нове. А в політиці не дрімаймо роками, а потім у якомусь моменті не летім стрімголов у протилежне чи незнане. Нічого тепер не сталося, щоб наказувало нам зміняти якісь орієнтації. Держімся в практиці кріпко того, що ми завжди словами висказували: Числім на себе самих і до себе самих маймо довіря. А всьо інше: чужина. А всьо інше: чужі люди і чужі інтереси.

ЧИ АНҐЛІЯ?

Події в Европі міняються з такою калейдоскопічною швидкістю, що думка ледви встигає їх лише реєструвати. А щож говорити про те, щоб зайняти до них становище...

Несподівано — напевно по Мінхені несподівано — Велика Британія виступила з осторогою проти німецької політики на сході Европи. Певно, не маємо причини іти — як то кажуть німці — „дурх дік унд дінн" з Анґлією, яка не від того, щоб навіть з Советами заключити пакт приязні, чи военний союз... Але треба мати на увазі, що раптове посунення Гітлера в сторону Чорного моря міцно затрівожило Анґлію. Анґлійська преса з тривогою пише, що шлях Німеччини до Чорного моря, а значить і до Дарданелів і Малої Азії, отворений. А представник кабінету мусів відповідати в парляменті на інтерпеляцію в справі політики уряду Його Величества щодо протоків... Ось тут не можемо знати чи не буде Анґлія змушена — нині чи завтра — забрати голос чи заняти становище і в справі українській, в справі країни Чорного моря „пар екселянс"... А це значить, що нам усім треба вже тепер подбати про те, щоб **зеднати собі прихильну увагу анґлійських ширших кругів...** Бо треба мати на увазі, що в Анґлії є і такі політичні круги, що розуміють вагу України. А крім того ніколи не треба забувати, що для пересічного анґлійця є властиво одна лиш доґма: **це інтереси його острова і його імперії.** Для них і в їх імя — він може наприклад в один день обернутися з прихильника масонерії — в її завзятого ворога. Найкраще це видно по палестинській політиці Великої Британії, чи по її політиці зглядом Росії. Щоби не заходити задалеко в глибину історії, пригадаю лише, що з початком XX віку Анґлія була в дуже натягнутих відносинах з Росією, заключила союз з Японією і тішилася з російських поразок. А вже в 1907 р. заключає вона договір з Росією і ділиться з нею сферами впливів в Персії, а потім разом з нею бється в світовій війні проти своїх ворогів! Нарешті явно кокетує большевизм, зриває союз з колишньою приятелькою Японією, щоби знову віддалитися від СССР, нині знову наблизитися до нього, а завтра — може виступити як його найзавзятіший противник...

Ось це треба нам мати на увазі і тому ужити всіх сил, щоби таки зацікавити Анґлію українською проблємою. У нас мало знають анґлійців. Кілька літ тому мені оповідав один наш політик, як то він десь там, у Женеві чи де, балакав з одним анґлійцем...

— І ви певно познайомили його з нашими стремліннями відірватися від СССР і заснувати самостійну державу?

— О, ні — відповів мені мій „політик". — До анґлійця з такими річами не можна підходити, він вас не буде слухати, треба було говорити про федерацію...

Переді мною був отже не політик наш, а просто матолок. Бо ніколи анґлієць не зрозуміє політики підбитої нації, яка буде говорити про автономію чи федерацію. Коли ви хочете федеруватися з совєтською чи іншою Росією, то що то може цікавити анґлійця? Йому цікаво, чи ви є або чи хочете бути окремою незалежною силою в політичній грі, чи ні? Коли ні („федерація"), то йому краще про вас говорити з Росією...

Отже є нашим завданням — передусім усунути в кут заграницею всяких кретинів, які балакатимуть про федерацію чи союз з Росією. Нам треба людей, які вміли би довести і показати, що ми — вже таки чогось навчилися з „федерації" з царською Росією і з Совєтами. Що ми — маємо свої **власні аспірації** і їх хочемо здійснити. Що ми — як **самостійна сила, як незалежний чинник** хочемо виступити і на Чорнім морі...

І ще одно: анґлієць визнає і помагає лиш тим, які **самі собі помагають.** Коли виявимо себе жебраками, які тільки числять на конференції, — програємо. Треба, щоб він знайшов у нас бодай невеличку групу, яка готова справді наразити своє життя, щоб захопити хоч невеличкий кусник нашої території в СССР, аби відбити цілу...

Таку мову і таку готовість — анґлієць зрозуміє. З такою „програмою" ми й повинні іти до широких кол анґлійських, щоби в момент великих подій мати там людей, які нас би знали, з нами симпатизували і евентуально — нам помагали, коли наші інтереси збіжаться разом у тих великих історичних розіграх, які наближаються...

Час наглить!

Інтервю з Бродієм

З Карпатської України не доходять майже ніякі відомости. Країна знаходиться під военною адміністрацією, і ціле життя йде під знаком баґнета. Відомо, що ще досі всі місцеві вязниці переповнені українцями, і то так, що наприклад в Тячеві, в кімнатці, визначеній нормально на трьох вязнів, протягом цілого тижня знаходилося 28 осіб. В якому стані, можна собі уявити! Впродовж чотирьох перших днів вони не одержували навіть шматка хліба. Останніми часами, режім ніби трохи помнякшав. Декого повипускали, але продовжують тримати під наглядом поліції й війська. Знущання над українськими вязнями, що їм із садистичним задоволенням віддавалися мадярські банди та людці зпід стягу фенциківських чорних сорочок, що прикрашували свої груди московськими національними барвами, не спричинювалися для заспокоєння населення, яке вже відчуло святу правду української ідеї. Тому чинники, що відповідали за заведення бодай відносного ладу, були примушені зліквідувати фенціківські чорні сорочки та всі інші орґанізації, що занадто маркантно виявляли своє москвофільство. Причому тут зрештою москвофільство, колималоб вистачати саме мадяронство?! І так каріера Фенцика несподівано заломилася. І то саме тоді, як він уже вбачав себе мало не на возі триюмфатора!

Бродій був більш обережний і більш практичний. Тому з своїм москвофільством не дуже вилазив нагору, воліючи дотримувати до кінця ролю чисто-мадярського патріота, що потерпів за любов до Мадярщини у чеській вязниці. І за те, як здається, таки матиме винагороду — буде мадярським ґубернатором в тій країні, де, з чеської ласки і короткозорости, був один час премієр-міністром. В цій своїй якості вже офіційно визнаного кандидата, Бродій дав інтервю італійському журналістові, кореспондентові римської „Трибуна". Це перше інтервю, дане ним, як запевняє кореспондент „Трибуни" (з 7. квітня) чужинецькому журналістові. Не маю сумніву, що українському читачеві буде теж цікаво довідатися, що думає Бродій (а за ним і угорський уряд) про будучий устрій Карпатської України. Не треба, розуміється, підкреслювати, що ці думки і погляди Бродія треба приймати з великою обережністю: не все в них буде з щирого золота, але в усякому разі відзначимо одну річ, — новий термін, що його вживає і сам Бродій, і італійський кореспондент „Трибуни", в своїх попередніх заувагах (яких тут не наводимо). Цей термін — виглядає, як компроміс між давнім русинством і новітнім українством: Бродій говорить про „українсько-русинський" нарід і про „Українсько-русинську" територію. Коли ми згадаємо, що ще в дуже недалекому минулому Бродій взагалі заперечував будь яке існування чогось „українського" на території Карпатської Руси, то не можна не визнати, що, внаслідок останніх подій, навіть Бродій зробив деякий поступ. А не є виключене, що може його примусили зробити цей поступ, щоб знайти будь яку дорогу до українського населення Карпатської України?

Але перейдемо до інтервю.

— „Який буде устрій Рутенії?, — запитуємо ми, (пише італійський кореспондент).

— „В приватній авдієнції, що я мав у реґента Угорщини, я представив йому, на його просьбу, мої пропозиції, які можна коротко так сформулувати: в межах корони св. Степана живуть два народи на двох відмінних територіях. Уряд вже натякав на автономію, і на цій підставі, як відомо, буде розвязане перше питання. Не ховатиму, що для Рутенії найважніша проблєма — проблєма економічна. Колиб ця проблєма залишалася нерозвязаною — але цього певно не буде — булоб дуже трудно говорити про політично-адміністративне визначення. По суті, в усіх справах, що я мусів обговорювати в цих днях чисто особисто з реґентом, чи то з членами уряду, я завжди знаходив зрозуміння для потреб русинського народу. Можу сказати, що кожна вимога цього народу буде задоволена в межах побільшеного угорського королівства.

— Яка теперішня там ситуація?

— Теперішня ситуація цілком тимчасова. Военна окупація українсько-русинської території триватиме коротше від тої, що її зазнала була Верхня Угорщина в минулому листопаді. Населення задоволене переміною, що відбулася, бо угорські війська принесли йому також порядок і припинили діяльність терористичних банд, що, використовуючи хаос, були пересякли цілу країну. Переговори, що тепер відбуваються, відносяться до визначення форми політичної адміністрації: необхідно зберегти національний характер народу Рутенії, пристосовуючи цю необхідність до факту повернення його в лоно угорського королівства.

На питання про жидівську проблєму, Бродій відповів:

— Жидівська проблєма тут поважна. І тому, що вона поважна, необхідні особливі засоби для її розвязання, приймаючи особливо на увагу економічні необхідності країни. Там, де це буде необхідно, будуть застосовані угорські закони, що саме тепер входять в життя, — але всеж треба буде вживати особливих засобів, з огляду на те, що становище Рутенії значно ріжниться від становища Угорщини. На 650 тисяч населення жидівська меншість нараховує 90 тисяч.

— А як інші меншини?

— Зовсім незначні. Маленька скількість словаків, від восьми до десяти тисяч румунів і 12 тисяч німців. Руссо-українці, що на підставі переговорів про визначення кордонів із Словаччиною, залишаються відрізані в тій країні, нараховуються на 240 тисяч. І цю проблєму треба розвязати.

— Як саме?

— Перш за все через виміну населення з сусідною словацькою державою, — але тому, що словаків, які залишаються в країні, небагато, треба подбати, щоб русини, відрізані від своєї країни, моглиб до неї повернутися.

— Комуністична пропаганда, що її дозволяли і навіть підпомагали чехи, залишила які сліди в Рутенії?

— Повторюю, що головна проблєма, яку треба розвязати, як тільки буде встановлена форма адміністрації, це проблєма економічна, і значить соціяльна. Що відноситься до колишньої політичної пропаганди, то це справа не поважна. Прийміть на увагу, що русинсько-український народ — нарід містичний, дуже релігійний..."

Кінчає своє інтервю Бродій ритуальним виразом вдячности русинського народу Італії та її Дуче, що, як відомо, зробили все можливе, щоб задовольнити бажання своєї давньої приятельки Угорщини. Про задоволенняж бажань „русинько-українського" народу вони, і Бродій це напевно знає, — зовсім не думали. Були вони їм байдужі, як торішній сніг...

Евген Онацький, Рим.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(60)

Просто на кінці цеї вулиці, під високою башнею, з великим образом на вершку, здвигалися головні ворота, а перед ними був міст, що піднимався і спускався на ланцах. Царська палата була окружена ровом, широким і глибоким на два сажні. На дні рова була вода. За ровом по внутрішній стороні ішов земний вал, прикритий з обох сторін деревляними стінами з шести башнями з цегли на два поверхи. На середині подвіря двигалася і білілася велика церков з пятьма визолоченими копулами, а побіч неї тягнулись царські хороми, з високим ґонтовим дахом, розмальовані всілякими красками, з піддашками і з чотирокутними вікнами, котрих рами були помальовані у всілякі взірці. Багато елеґанції придано цим деревляним будівлям, але хоч і як старалося їх прикрасити, то все таки загальний вигляд мав в собі щось придавляючого, відпихаючого, бо то часто так буває, що дім, побудований властителем після свого смаку, мимо волі властителя прибирає його характер. Вікна царського мешкання, глибокі, поховані внутр, мали на собі вигляд чогось таємничого, зловіщого. Все в палаті, зачавши від коминів на розмальованім даху аж до цегляного підмурування з незвичайно маленькими віконцями за залізними кратами, виглядало якось напушисто і непривітливо. За хоромами був недавно заложений сад, а за садом довгий і широкий будинок з цегли, запалий в землю, з залізними дверми, куди треба було входити по кількох ступенях в долину від поверхности землі. Дах над будинком був з землі. В тім будинку було кілька відділів: на збрую, на тортури з пекольними знарядами мук і тюрми; зрештою тюрми були не тільки тут, але і в башнях, і в печерях, пороблених в земнім валі, і навіть в сутеренах під самими хоромами. Простора царська палата мала довкола себе мешкання для царських опричників і численної служби. За валом, окружаючим палату, були дві річки, називані тогочасними „адською гиеною", бо цар приказував кидати туди тіла помордованих, аби риби і раки, попоївши людського мяса, стали смачніші і придатніші на царський стіл.

Проводяча Кудеяра служба білевська не відступала його ні на хвилину, догадуючися, що везе до царя такого молодця, котрий ледви чи вернеться звідси, куди його заведуть, але не відбирали йому збруї, бо про це в грамоті не було нічого сказано. Кудеяр в часі дороги міг не тільки втекти, але і поубивати службу, коли би захотів покористуватися своєю незвичайною силою. Але не так він собі уложив: без волі царя він не надіявся довідатись де перебуває Настя, а при тім він все ще не цілком вірив в лютість царя і представляв собі, що цар оцінить його очевидну преданість, коли пересвідчиться, що не хотів служити кримському ханові, у котрого не могло бути йому зле, а волів вернутися на службу до християнського царя.

Вкінці прибув Кудеяр до страшної Александровської слободи, доїхав до воріт палати. Варта веліла оставити коней і відложити збрую. Виповнивши прикар, Кудеяр ішов пішки з неприкритою головою до головного крила і стрітив тут двоє людей, дивно одітих. На них були монаші чорні ряси з грубої сірачини, на головах шапочки з клобуками, а з під розіпнятих ряс виднілися вишивані золотом кафтани і за поясом кинджали з багато оправленими рукоятями.

— Я, — сказав Кудеяр — прибув на приказ його царського величества, великого царя-государя і великого князя цілої Русси. Я, Юрій Кудеяр, вернувся з татарської неволі на службу його царського величества. Мені звелено зголоситися до князя Атанасія Вяземського.

— Раді гостю дорогому із далекої чужини. Я сам і є князь Атанасій Вяземський, — сказав, привітливо усміхаючись, один з стоячих у дверий, чоловік літ трийцяти, з темнорусою бородою і лицем, що силувалося удавати добродушність.

— Федю, пійди повідоми царя-государя, — сказав він до свого товариша, парубка літ вісімнацяти, білявого, румяного, з голубими очима, виражаючими зухвалість і безвстидність.

Федір Басманов, царський потішник, побіг наперед, за ним пійшов Вяземський, а за Вяземським скоро ішов Кудеяр. Вони ввійшли в просторі сіни з багатьома вікнами, в котрих поруч матового скла були вставлені також барвні шиби: голубі, червоні, зелені.

За кілька хвилин ввійшов цар, проводжений двома любимцями, одітий так само як і Вяземський: один з них невисокий, товстий, товстогубий, з сивими очима, виражаючими злобу, а заразом і рабство; другий високого росту, статний, з чорною бородою і з азіятським лицем. Перший був Малюта Скутаров, а другий — шурин царя, черкаський князь Мамстрюк Темрюкович. Сам цар був одітий в жовтий, шовковий кафтан, з під котрого виднівся білий жупан; на голові мав чорну шапочку, вишивану перлами, а на ногах високі чорні чоботи, вишивані сріблом. Трудно приходилось пізнати в нім того царя, котрого давніше видів Кудеяр; він цілий висох і пожовк, щоки запались, вилиці неприємно випучилися наперед. На бороді не було ні одного волоска, з під шапочки також не видно було волося; очи його страшно бігали, то сюди то туди, губи дрожали, голова тряслась. Він ішов згорбившись, качаючись в боку на бік і опираюнись на залізний посох. Вигляд його був такий, що побачивши його перший раз, годі було рішитись: чи лякатися тої статі, чи розсміятися при її виді.

— Витай, витай, Кудеяре, — сказав цар, підходячи до нього і розширяючи свої дрожачі губи неначе до усміху. — Ну, як жиється нашому братові, бісурманові Девлет-Гірею, ханові кримському, твому государю? Ти... як це?... приїхав до нас в посольстві від нього?

— Я приїхав, — відповів Кудеяр, поклонившися до землі — з бісурманської неволі на службу до тебе, мого великого государя.

— Який я тобі государ! — сказав цар — ти приїхав до мене давно з собакою Вишневецьким, а Вишневецький присягнувши нам на вірність, утік від нас своїм козачим собачим звичаєм. Ми довідалися, що його в турецькій землі за ребро на гак повісили. На здоровля йому!... і його козацтву туди дорога — та й ти собі пійшов за ними... Ха, ха, ха!

— Великий государю! — сказав Кудеяр. — Ти обдарував мене ласкою, обділив посілостями в своїй землі і велів мене записати між свою службу. Я твій раб і крім тебе, єдиного православного царя, у мене нема государя. Тобі великий государю, вільно робити зі мною, що захочеться. Твій царський указ приказував, щоби я прибув і явився перед твої ясні очи.

(Далі буде).

ПРОТОКОЛ
З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ У ДНЯХ ВІД 13. ДО 16. БЕРЕЗНЯ 1939 РОКУ В ГОТЕЛІ ЛЯ САЛ У ШІКАҐО, ІЛЛ.

(4)

Таксамо робив я старання, щоб зорґанізувати в моїм окрузі молодечі спортові дружини. У тій праці великою помічю був мені п. І. Чепа, окружний секретар. У 1938 році наш округ мав дві бейсбол і три бескетбол дружини, а саме: при відділі 90. У. Н. Союзу в Сентралія, Па., бейсбол і бескетбол дружина; при відділі 7. в Мек-Аду, Па., бейсбол і бескетбол дружина і при відділах в Сейнт Клер, Па., бескетбол дружина.

Я брав участь і виступав зо словом на святі У. Н. Союзу, влаштованім відділами У. Н. Союзу в Вілкс-Бері, Па., 17. липня 1938 року.

Таксамо виступав я зо словом на 25-літнім ювилейнім святі, влаштованім відділом 369. У. Н. Союзу в Палмертон, Па., 25. вересня 1938 року.

Також я брав участь і промовляв на протестаційнім вічу проти Польщі і Мадярщини, устроенім відділами 28, 98, і 305, У. Н. Союзу в Фреквіл, Па., 27. листопаду 1938 року.

На тім закінчую свій звіт і бажаю У. Н. Союзові ще кращого розвою набудуче.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-ра А. Т. КІБЗЕЯ.

Звіт головної контрольної комісії У. Н. Союзу вже був зданий п. Д. Капітулою. З тим звітом я вповні годжуся.

Крім контролі майна У. Н. Союзу, приписаної статутом, що відбувалася два рази в році, в обсяг мого ділання, як члена головного уряду У. Н. Союзу, входили ще і такі справи:—

Орґанізування нових членів; справа У. Н. Дому в Дітройт, Міш.; репрезентація у справах У. Н. Союзу.

Справа орґанізування нових членів в Дітройт і околиці представляється так. При помочі орґанізатора п. Білецького записано в Дітройт і околиці до У. Н. Союзу коло 500 нових членів, це є дорослих і дітей.

Щоб тих членів можна було краще обслужити і доглянути, то їх розділено поміж усі відділи в Дітройт і околиці. Отже нових членів приділено до таких відділів: 20, 94, 203, 183, 75, 175, 146 і 141. Про зріст членів в цих відділах Ви вже чули згадку в звіті п. Галичина.

Наша орґанізаційна праця полягала також в орґанізуванні нових відділів головно в таких місцевостях, де ще досі не було відділів У. Н. Союзу. І так зорґанізовано від. 356 в Річмонд, від. 389 в Ейл, від. 391 в Ен Арбор, і від. 394 в Ленсінґ, Міш.

Про рух та розвій членів у цих нових відділах, Ви вже чули зо звіту п. Галичина. Я хіба лише згадаю тут про трудність у підшуканні відповідних людей на секретарів при орґанізуванні нових відділів. Це мабуть найважніша справа, коли мати на увазі, що так мало серед нашої іміґрації є таких людей. От наприклад, в Ен Арбор, Міш., записано до відділу в самих початках 30 членів, а ніхто з них не хотів і не хоче бути секретарем, так що майже неможливо вдержати відділу.

Як я уже представляв у своїм звіті за попередний рік, то відповідальність за ведення Укр. Нар. Дому в Дітройті несуть чотири відділи У. Н. Союзу, а саме: 292, 183, 175 і 75. Цей дім іще не є вповні викінчений. У. Н. Союз має на тім домі позичку в сумі $20,000. Я занимав і занимаю в заряді цього дому завжди якийсь уряд і разом з іншими урядниками докладаю старань, щоб справу того дому повести як можливо найкраще. Скажу, що початки маємо трудні, але вигляди набудуче є добрі.

Я відвідував місцеві відділи У Н. Союзу в Дітройті, а таксамо новозорґанізовані відділи в околицях Дітройту.

Поміг урядити, та перепровадити Союзовий День, який відбувся 4. вересня 1938, на якім то святі був присутний п. Галичин.

Я відвідував, або переговорював з урядниками поодиноких відділів в Дітройт ріжні справи, та полагоджував їх так, як цього вимагає добро орґанізації. Полагоджував я справи суспензи членів, а також справи спортових дружин.

Як репрезентант гол. уряду У. Н. Союзу, я був присутний у Виндзор, Онт., Канада, та промовляв там на ювилею від. 341 У. Н. Союзу. Також я брав участь при ріжних імпрезах, де треба було заступати У. Н. Союз.

Здаючи цей звіт, я хочу ще згадати про кооперацію та спільну працю всіх відділових урядників У. Н. Союзу в Дітройт. Ми працювали разом для добра У. Н. Союзу та взагалі для добра українського народу, в згоді, та повній гармонії.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА О. Е. МАЛИЦЬКОГО.

Шановні головні урядники!

Звіт контрольної комісії У. Н. Союзу був читаний Вам предсідником нашої контрольної комісії, а я як секретар тої комісії хочу потвердити цей звіт і зазначити, що він вповні годиться з книговодством нашої орґанізації.

Крім котролі, я сповняв інші обовязки, наложені на мене як одного з членів головного уряду.

У першій мірі я старався доложити всіх сил, щоби дати відповідну спромогу нашому бувшому орґанізаторові п. В. Загаевичеві звербувати до Союзу в 1938 році, якнайбільше число членів. Я кооперував зним на кожнім кроці, а вміру потреби підготовлював йому людей, з якими йому було трудніше пізнатись.

У цім напрямі я, ішов на руку всім секретарям у моїй околиці, а зокрема тим, котрі до мене за такою помочею чи порадою удавались. Кілька сот нових членів здобутих в околицях Клівленду є доказом тої співпраці.

28-го серпня 1938, на припоручення екзекутиви, я репрезентував У. Н. Союз на 25-літнім ювилею відділу 364 в Клівленд.

14. жовтня 1938, в порозумінню з радною п. Палиїводою, я скликав збори молоді в справі спорту та іншої активности для розвою нашої орґанізації.

12. 13. і 14. листопаду, я брав участь з рекордовим секретарем п. Галичином в орґанізаційних зборах в Клівленд, Іст Клівленд і Йонґставн, Огайо, як також був присутній і головував на ювилею відділу 334.

4. 5. і 6. грудня я їздив з д-р Мишугою в справах орґанізаційних до Акрон, О., як також перепроваджував два мітинґи в Клівленд. Це було з нагоди протестаційного віча в Клівленд, на якім д-р Мишуга був головним бесідником.

Як член і секретар контрольної комісії, я отримав багато листів і скарг одних членів на других по відділах, які я старався полагодити самий або в порозумінню з екзекутивою У. Н. Союзу.

Також в тім році я полагодив для У. Н. Союзу кілька леґальних справ, які переслала мені екзекутива посередно або через головного Союзового адвоката в Ню Йорку.

Отсим кінчу свій звіт і заявляю, що є велика приємність працювати в орґанізації, з такими урядниками як Ви всі пані і панове, яким залежить на добрі і розвою орґанізації, а не на особистих порахунках.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА С. КУРОПАСЯ.

Поважані пані і панове, урядники У. Н. Союзу!

Мій обовязок головного контрольора У. Н. Союзу я виповняв на підставі статутових точок, що відносяться до головної контрольної комісії, тому мій звіт як головного контрольора є обнятий звітом головної контрольної комісії, до якого я немаю нічого додати.

Як урядник У. Н. Союзу я виконував всі ті обовязки, які на мене, як урядника, накладає статут У. Н. Союзу, а саме: репрезентував У. Н. Союз в ріжних народніх справах в нашій громаді, орґанізував нових членів до У. Н. Союзу та робив усе потрібне, що вважав корисним до зросту У. Н. Союзу. В минулому році я звернув усю свою увагу головно на приєднування нових членів, бо думаю, що це є найважнішою справою в житті У. Н. Союзу. Сьогодні з кінцем року я можу з приємністю ствердити, що моя праця увінчалася успіхом. Я оснував 3 нові молодечі відділи У. Н. Союзу, а саме: 393, 398 і 415. Останній відділ я зорґанізував при помочі постійного орґанізатора У. Н. Союзу п. Дмитра Білецького, якого я в порозумінні з місцевими головними урядниками і головним рекордовим секретарем заанґажував до праці в нашій околиці. Орґанізатор У. Н. Союзу працює у нас від 1. жовтня, приєднує по 40 членів місячно і має у нас великі вигляди, бо в нас є невичерпні кадри українців, яких можна вписати в члени У. Н. Союзу.

З доручення головного предсідника У. Н. Союзу, я репрезентував У. Н. Союз на ювилейному святі Запорозької Січи, 284. відділу У. Н. Союзу в Іст Сейнт Луіс, Ілл., в день 5. червня 1938. На запрошення окружного комітету У. Н. Союзу в Дітройт, Міш., я взяв участь у Союзовому Здвизі цеї громади підчас „Лейбор Дей" свята. Звичайна річ, що я брав участь у всіх орґанізаційних виступах союзової громади нашого міста і околиці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Р. СМУКА.

Мій звіт як головного контрольора У. Н. Союзу, був у цілості обнятий звітом предсідника контрольної комісії п. Д. Капітули.

До того звіту я бажав би додати, що контрольна комісія, контролюючи майно Союзу, переглядала книговодство, вартісні папери та леґальні документа, з котрих ми довідалися, що через умілу та ощадну господарку Головної екзекутиви У. Н. Союзу, майно Союзу значно збільшилося за 1938. рік.

Зарібок на бондах, відсотки від морґеджів та ренти з власних реальностей принесли Союзові немалий зиск.

Контрольна комісія звернула тим разом спеціяльну увагу на членський рух в поодиноких відділах, де суспендування членів було більше як нормальне.

Як один з урядників У. Н. Союзу, я виконував точно і вповнім порозумінню з п. С. Куропасем, гол. контрольором й п. Т. Шпікулою, гол. радним, усі завдання і обовязки приписані статутом, або знова припоручені головною екзекутивою У. Н. Союзу.

На поручення головного предсідника полагодив я справу оцінки дому члена відділу 105. У. Н. Союзу, на який він бажав взяти морґедж в У. Н. Союзі.

Багато часу і праці посвятив я справі дому на Савт Філядельфії. Цей дім поправлено і доведено до доброго стану. Шкільний комітет, який був у тій дільниці, не був в стані винаймити цей дім і тому, щоб помогти школі, треба було зорґанізувати громаду. Це коштувало багато часу, праці і гроша. Одначе справу доведено до кінця і нині є в тій дільниці Українська Громада, яка винаймила дім Союзу і платить правильно рент. Громада удержує українську школу і в короткім часі буде зорґанізований новий відділ У. Н. Союзу.

Заходом відділів У. Н. Союзу відбулося 29. травня 1938 р. перше свято У. Н. Союзу в Філядельфії. На нім був присутній головний рекордовий секретар п. Галичин і виголосив святочну промову. Тут рівнож потреба було положити багато праці, щоби це свято випало якслід. Воно випало дійсно величаво.

Старанням Союзового Комітету ведено орґанізаційну працю через радіо. Кожної суботи через пів року говорено по 5 хвиль або і більше про У. Н. Союз. Я говорив два рази, виказуючи користи з членства У. Н. Союзу і взивав слухачів до вписування в члени.

Заходом філядельфійських відділів при допомозі д-ра Галана зорґанізовано бейсболеву і бескетболеву дружину під проводом молодого члена п. Дмитра Слободяна. Змагання відбулися кілька разів з ріжними подібними дружинами з ближчої і дальшої околиці. Ці дружини одержали допомогу від У. Н. Союзу. Зорґанізування тих дружин і їх змагання причинилися до цього, що більше число молодіжи вписалося в члени нашої орґанізації.

На поручення і бажання філядельфійських відділів скликав я кілька разів збори, на котрих обговорювано ріжні справи, як орґанізовання старших і молоді і злуку Згоди Братств з У. Н. Союзом. У висліді цього, витворено з членів У. Н. Союзу в Філядельфії чисельну згідливу, союзову родину, яка є завжди у проводі в ріжних народніх справах, та з якою усі інші громадяни мусять числитися.

Упродовж року я був на ріжних підприємствах, святах та імпрезах і використовував кожну нагоду, щоби сказати слово про У. Н. Союз.

Накінець, складаю щиру подяку всім відділовим урядникам філядельфійського округу, а також і членам за співпрацю і попертя, з яким я завжди стрічався при полагоджуванню Союзових справ.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО О. ЗАПОТОЧНОГО.

Шановні головні урядники У. Н. Союзу.

Я здаю звіт зо своєї діяльности за 1938. рік, і вважаю, що впродовж цього року я виконував свої обовязки як міг найкраще. Бо коли мене вибрано головним радним У. Н. Союзу, то я думаю, що мене вибрано не на те, щоб я тільки називався головним урядником, але головно на те, щоб я, як головний урядник, зробив більше як інший урядник чи член. І маючи це на увазі, я власне старався повести таку працю, з якої був би видний успіх. Отже в першій мірі я старався приєднати нових членів, щоб у такий спосіб збільшувати ряди нашої орґанізації. Ту працю я виконував у своїм відділі, а також і по інших відділах та місцевостях. Я відвідував майже кожну дооколичну місцевість, де є відділи У. Н. Союзу, бачився там з урядниками й членами відділів та старався їх переконувати та заохочувати до праці в користь У. Н. Союзу. Всюди підносив я, що нам тепер треба звернути головну увагу на молодь, та докладати всіх старань, щоб дістати її в ряди нашої орґанізації. Мої переконування мали деякий успіх, хоч вправді не в кожнім відділі. У цьому році зорґанізовано в Скрентоні й близькій околиці коло 100 членів.

Я був запрошений заступником гол. предсідника п. Германом на Союзове свято в Вілксбері, яке відбулося 17. липня. На тім святі були також інші головні урядники, як гол. предсідник і гол. контрольор п. Капітула. Свято випало гарно, бо було багато людей, а також була відповідна програма.

І взагалі при кожній нагоді, де я тільки був і міг забрати слово, то я завжди старався підносити вагу У. Н. Союзу та потребу його дальшої розбудови. Це саме буду робити й набудуче. Буду завжди старатись про його добро і розвій, та берегти його доброго імені.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО В. ДІДИКА.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу:

Упродовж минулого року робив я для У. Н. Союзу те, що вважав своїм обовязком та що було корисним для нашої орґанізації.

16. січня 1938 р. я промовляв в імені місцевих відділів У. Н. Союзу на отворенні У. Н. Дому в Дітройт, який збудовано заходами злучених відділів У. Н. Союзу.

На 15. квітня 1938 р. я був запрошений до Філії Українського Національного Обєднання в Торонті, Канада, щоб обзнайомити ближче тамошне українське громадянство з діяльністю та з обезпеченням в У. Н. Союзі.

При цій нагоді я відвідав секретаря 49. відділу, та запропонував йому, щоб він скликав членів на короткі наради. Одначе секретар на це не згодився зогляду на брак часу.

На зборах Українського Національного Обєднання представив я діяльність нашого членства й вказав на запомогу та посмертне обезпечення, яке мають члени в У. Н. Союзі. Багато з присутніх думали, що У. Н. Союз, це звичайне запомогове братство, а не асекураційне підприємство. Я здобув там багато прихильників та охочих стати членами У. Н. Союзу. Шкода тільки, що через недостачу часу я не міг там остатись на кілька днів, щоб зорґанізувати новий відділ. Та цеї думки я іще не залишив і при найближчій нагоді я таки відвідаю згадану місцевість та докінчу почате діло.

6. травня 1938 р. я з д-ром Кібзеєм скликав збори всіх відділових урядників у нашій місцевості в справі зорґанізування Центрального Комітету з місцевих відділів У. Н. Союзу. На тих зборах я представив завдання такого комітету наприклад, влаштування Союзового Дня, підмога Світовій Виставі, приєднування молоді до У. Н. Союзу, та орґанізування спортових дружин при відділах.

На згаданих зборах зорґанізовано Центральний Комітет та пороблено заходи до влаштування Союзового Дня, який відбувся 4. вересня 1938 р. Рівнож зорґанізовано при молодечих відділах спортові дружини для гри в бейсбол і бескетбол.

З початком минулого року піддав я думку в молодечім відділі 183., щоби вони видавали свій журнал англійською мовою. Члени дуже радо приняли ту думку та до цего часу видають кожного місяця так званий „Мазепа Журнал", котрий показався корисним для місцевої союзової молодіжи. У тім виданню я помагаю їм тим, щоби воно не потягало за собою великих коштів.

Відділи в нашій місцевості зробили великий поступ у минулому році, як у приєднуванні нових членів, так і пропаґандою в користь У. Н. Союзу, крім одного відділу, а саме 141. в Дірборн, Міш.

2. липня 1938 р., довідавшись від д-ра Кібзея про суспендування 24 членів у відділі 141., я відвідав того самого дня секретаря згаданого відділу, а коли я спитав його про причину суспендування, то секретар відповів, що члени з причини безробіття не працюють і тому не платять членських вкладок. У відповідь на це я радив секретареві скликати збори, але він на це не згодився, заявивши, що в гарячі дні зборів не скликає. Супроти цього не остало для мене нічого, як тільки особисто відвідати кожного суспендованого члена. Таким способом вдалося мені привернути кількох членів наново до відділу, а при цій нагоді я також довідався, що причиною суспендування цих членів не було безробіття, а тільки особиста ненависть між поодинокими членами й секретарем. Одначе поза зборами цієї справи ніяк не можна було полагодити. Щойно аж 11. грудня 1938 р. був я на зборах згаданого відділу, але й тоді не можливо було цієї справи полагодити тому, що на тих зборах виринуло велике замішання між секретарем і членами. У згаданій справі я писав до головного рекордового секретаря та справу полагодив на основі статуту У. Н. Союзу.

Позатим при кожній нагоді я приєднував нових членів, та помагав у приєднуванню орґанізаторові, котрий перебував в нашій місцевості.

Крім Союзових справ, я брав активну участь у ріжних національних зібраннях, ширив ідею У. Н. Союзу та багато разів виступав в його обороні. А з хвилею повстання Карпатської України, на зазив нашого органу „Свободи" посвятив я увесь вільний час на збирання фондів для цієї молодої держави та орґанізував протестаційні віча проти переслідування нашого народу під ворожими окупаціями, та проти польсько-мадярських зазіхань на Карпатську Україну.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

Honorable Directors of the Ukrainian National Association:

My report for last year, 1938, is not very extensive, but I have a few words to say of my work and activities in my capacity, as one of the supreme officers of the Ukrainian National Association.

May 1, 1938, I attended the regional branch officers meeting at Mahanoy Plane.

June 26, 1938, I attended another meeting in the same place.

October 28, 1938, I attended a meeting and banquet in McAdoo. This banquet was held by branches 7, and 186, at which our Supreme President, Mr. Muraszko, and other supreme officers were present.

For local activities I wish to state that I have signed 12 new members to Branch 186, and also conducted other activities of importance to the perpetuation and advancement of this branch.

In conclusion I wish to state, that I have devoted time and attention in general to the cause of the National Association and the Ukrainian National advancement.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ СТЕФАНІЇ ПАЛІВОДИ.

Шановні пані й панови головні урядники:

Упродовж 1938 року ми провадили в Клівленді оживлену кампанію за приєднування нових членів до У. Н. Союзу.

Щоб заохотити відділових урядників і членів до праці над організуванням нових членів, то в тій цілі ми скликали кілька разів орґанізаційні збори й на тих зборах нараджувались над справою злуки Союзів, та над способами кампанії за приєднування молоді в ряди У. Н. Союзу.

У тих самих справах були скликувані збори також і в дооколичних місцевостях, як наприклад, у Йонґставн, О., де я була присутня та забирала слово в орґанізаційних справах.

Усі ці збори були скликувані завжди в порозумінні з гол. контрольором п. Малицьким.

Я брала участь у ювилейних святах Бр. св. Василія, від. 364 і тов. Сокіл, від. 334 У. Н. Союзу. На тих ювилейних святах я виступала з відповідними промовами до молоді. Бувала також на зборах чи підприємствах поодиноких Союзових відділів та інших національних орґанізацій в Клівленді і в Акрон, О.

Працювала також над розвоєм того відділу, в якім я є урядницею, та приєднувала нових членкинь до нього.

На тім вичерпано звіти всіх головних урядників, і на внесення контрольора О. Е. Малицького, попертe радним М. Давискибою, головний предсідник закрив наради першого дня у год. 6. ввечір.

(Дальше буде).

В минулому році я брав участь у численних відділових зборах та нарадах, коли то члени відділів були обовязані рішати про братські запомогові каси. Бо в стейті Іллиной нове асекураційне право касує всі запомогові відділові каси. Цей закон наробив нам багато клопоту, зокрема по тих відділах, де була більша запомогова каса.

Маючи на увазі, що в Шикаго відбудеться річне засідання головного уряду У. Н. Союзу, ми всі тут гол. урядники У. Н. Союзу відбули багато нарад та зборів в Союзових справах, та постійно провадили кампанію за новими членами.

На припоручення головної канцелярії, я полагодив кілька леґальних Союзових справ, а також уділяв Союзовцям ріжні поради та інформації щодо У. Н. Союзу.

На припоручення гол. предсідника п. М. Мурашка, я відвідав відділ 179 у Сейнт Луіс, Мо., 12. червня 1938 року, де я промовляв на 30-літнім ювилею тогож відділу. Підчас моїх відвідин у Сейнт Луіс, Мо., я мав довші наради з відділовими урядниками та молодіжю, в справі започаткування більшої Союзової акції між молодю в Сейнт Луіс та околиці. У часі мого урядування за минулий рік, я старався заступати та хоронити інтереса У. Н. Союзу так, як найбільша українська національна запомогова орґанізація повинна бути заступлена членом головного уряду.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Т. ШПІКУЛИ.

Шановний уряде У. Н. Союзу!

Упродовж минувшого 1938 року, я як гол. радний У. Н. Союзу не мав ніяких важніших припоручень з гол. канцелярії У. Н. Союзу до виконання чи полагодження. Тому мій звіт цим разом є короткий.

В майому окрузі по відділах У. Н. Союзу панує згода і порядок. Отже не було взагалі ніякої потреби йти і полагоджувати якісь неточности.

На повідомлення гол. канцелярії У. Н. Союзу та в порозумінню з головними контрольорами, Р. Смуком і С. Куропасем, ми скликали в Шикаго загальні Союзові збори в днях 5 і 6 лютого 1938 року. На зборах був приявний гол. рек. секретар п. Д. Галичин та реферував справу відділових кас.

23. жовтня 1938 р. був я приявний на посвяченню прапора від. 106 У. Н. Союзу. Там я зложив привіт в імені У. Н. Союзу та апелював до всіх приявних Союзовців бути активнішими супроти Батька Союзу.

14. листопаду 1938 р. був я в урядничок від. 216 У. Н. Союзу, щоб провірити вістку, донесену мені кількома членами того відділу, що у сестриці приходить до розподілу відділової каси. Від урядничок я довідався, що донесення було правдиве, і що 17. листопаду 1938 р. мають відбутися надзвичані збори в тій справі. Тоді я порозумівся з п. Р. Смуком і дня 17. листопаду поїхали ми оба на збори згаданого відділу з тим наміром, щоб запобігти цему розподілові відділової каси. Одначе наша приявність на тих зборах була безкорисна.

У порозумінню з адв. Р. Смуком і інж. С. Куропасем скликали ми орґанізаційні збори від. 222, 243 і 216, 27. листопаду 1938 р. Ці відділи льокуються на Вест Пулман, Ілл. На збори зійшлися майже всі члени згаданих відділів. На тих зборах я говорив про У. Н. Союз, а також у тій справі говорили контрольор Р. Смук і Д. Білецький, Союзовий орґанізатор на Шикаго.

Іще від 1933 року існує в Шикаго Окружний Комітет усіх відділів У. Н. Союзу з Шикаго і околиці. У згаданому комітеті я маю честь бути предсідником, іще від його заснування. Завдання Окружного Комітету є збирання фондів на будову чи купно Дому У. Н. Союзу в Шикаго. На зібраннях ми радилися також як побільшити членство У. Н. Союзу в Шикаго і околиці. Заходом Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу відбуваються що року Дні У. Н. Союзу. Третій День У. Н. Союзу відбувся 17. лютого 1938 р., до якого були добрі приготування комітету і спортової дивізії молоді, одначе дощ перешкодив більшому зібранню людей.

Упродовж минулого року, наскільки мені позволив час, я постарався зорґанізувати кільканацять нових членів до У. Н. Союзу.

Між мною і іншими гол. урядниками, які мешкають в Шикаго, є повна кооперація і одностайна праця для одної цілі, це є У. Н. Союз.

Рівнож така сама кооперація є між мною і гол. екзекутивою і всіми гол. урядниками У. Н. Союзу. Також працюю в повнім порозумінню з урядниками відділовими і членами мого округа.

Всі ми разом працюємо для добра і слави У. Н. Союзу, і для добра української нації.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ЛИСАКА.

Поважана президие, пані й панове головні урядники У. Н. Союзу.

Звіт з моеї діяльности за 1938. рік є короткий, таксамо, як це було в попередніх роках. Упродовж 1938 року я старався сходитись зо всіми відділовими урядниками в моїй місцевості, та заохочував їх до праці над приєднуванням нових рядів до У. Н. Союзу.

На запрошення урядників від. 219, тов. ім. Грушевського був я присутній і виголосив відповідну промову на посвяченні прапорів того відділу. У тій промові я підносив значіння У. Н. Союзу для нашого життя та говорив про потребу збільшування нашої організації новими членами.

15. жовтня був я присутній на 25 літнім ювилею тов. Запорозька Січ і там мав я нагоду говорити з відділовими урядниками й поодинокими членами про Союзові справи.

11. листопаду, в порозумінню з гол. радним А. Шумейком, я скликав організаційні збори місцевих відділів. На тих зборах були присутні майже всі відділові урядники. Обговорювано справу приєднування нових членів, а головно молоді до У. Н. Союзу. Також рішено на тих зборах, щоб улаштувати Союзовий День, з якого прихід має бути призначений на поміч Карпатській Україні. У тій самій справі скликав я з гол. радним А. Шумейком іще другі збори, 2. грудня. На тих зборах назначено вже день і місце на Союзовий День. Порішено влаштувати згаданий День 15. квітня 1939 р.

10. грудня був я присутній на річних зборах тов. Богдана Хмельницького, від. 133, а знова 11. грудня був я також на річних зборах Бр. Св. Петра й Павла, від. 27. На зборах я говорив про організування членства в ряди У. Н. Союзу.

На зазив головної канцелярії, щоб 1938. рік закінчити загальним числом членів У. Н. Союзу, не меншим як 33 тисячі, я старався виконати також і свою частину обовязку і в грудні приєднав для У. Н. Союзу 27 самих молодих членів.

Така була моя праця в 1938 році, а в 1939 році я напевно зорґанізую найменше 45 нових членів у честь 45-літного ювилею нашої орґанізації.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу.

Ми зїхалися тут у місті Шикаго на річне засідання головного уряду, щоб вислухати звітів з праці головного езекутивного комітету У. Н. Союзу, а також підсумувати свою власну працю за минулий рік.

Як уже ми чули зо звітів, то У. Н. Союз осягнув у минулому році гарні успіхи, матеріяльні і моральні. Наша орґанізація стала ще сильнішою, бо зросла на кілька тисяч нових членів. До Батька Союзу прилучилася іще одна організація, Згода Братств, і треба надіятися, що її слідом підуть інші організації.

Тепер подаю висліди своєї праці для У. Н. Союзу за 1938. рік.

16. січня 1938 р. я відвідав на припоручення гол. секретаря п. Д. Галичина, від. 122 в Тантон, Масс., і полагодив там справу в користь Союзу і відділу. У тій місцевості я був кілька разів упродовж року і в часі ріжних імпрез я завжди в своїх промовах згадував про У. Н. Союз, як про провідну нашу орґанізацію, яку ми повинні збільшувати новими членами.

5. лютого, на припоручення гол. предсідниа М. Мурашка, я полагодив справу у від. 374 в Бостоні. Опісля я був іще два рази на зборах того відділу. На тих зборах обговорювано ріжні Союзові справи, а членство було вповні вдоволене з тих відповідей, які я давав на запити в орґанізаційних справах. З цього була ще й така користь, що цей відділ збільшився упродовж 1938 року новими членами.

На запрошення молодечого відділу 224 в Сейлем, Масс., я промовляв там на святі Шевченка, на Листопадовому Святі та на Святі Націоналістів. При кожній нагоді я старався згадувати також про У. Н. Союз, обговорюючи ту справу головно з відділовими урядниками.

На запрошення громадян у Лоренс, Масс. я промовляв там в червні на пікніку, і говорив власне про те, що У. Н. Союз відроджує наш нарід до нового життя та помагає Рідному Краєві в боротьбі за його волю.

На припоручення гол. фін. секретаря п. Слободяна я полагодив 3. червня справу залеглих вкладок у відділі 374. Цей відділ залягав з висилкою місячного розмету до У. Н. Союзу. Отже відділ вирівнав заплату вкладок, а секретар відділу прибобіцяв, що таке вже більше не повториться набудуче.

На запрошення громади Вонсокет, Р. Ай., я говорив там на святі Націоналістів. При тій нагоді я стрічався з урядниками і членами, які нарікали, що тільки є одна причина, чому не можливо діставати відповідного числа нових членів, а саме, безробіття. Будучи у Вонсакет, я полагодив тоді також справу запомоги одного члена з від. 206.

На запрошення урядників від. 178 був я у Менчестер, Н. Г., на зборах цього відділу, та реферував там справу злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом, а також давав поучення, у який спосіб підходити до справи організування нових членів. У тій самій громаді був я іще іншим разом, один раз на пікніку, а другий раз на бенкеті відкриття Народного Дому. При кожній нагоді я старався підійти до справи У. Н. Союзу та тих користей, які дає членство в Союзі для кожного члена.

У самім Бостоні я вів інтензивну Союзову роботу впродовж цілого року. Робив я старання зорґанізувати окремий відділ з роджeної тут молоді, але покищо з причини безробіття ці заходи ще не увінчалися успіхом. Коли мова про відділ 238, в якім я виконую обовязки секретаря, то праця у тому відділі принесла добрі успіхи. Упродовж року ми зорґанізували до відділу кількадесять нових дорослих членів, і коло 20 дітей.

У порозумінні з головною канцелярією я скликав 17. грудня організаційні збори всіх відділів стейту Род Айленд. На зборах були приявні урядники всіх відділів, а також і поодинокі члени з деяких великих відділів. У справах орґанізаційних промовляв гол. секретар Д. Галичин, і давав на всі питання вдоволяючі відповіді. При кінці урядники всіх відділів прирекли, що впродовж 1939 року, який є ювилейним роком нашої організації, вони возьмуться до праці для збільшення Союзових рядів, у стейті Род Айленд.

Як головний урядник я брав живу участь у кожній роботі, яка причинялася до розвою У. Н. Союзу і цей свій обовязок я буду і надалі сповняти якнайкраще.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО АНТОНА ШУМЕЙКА.

The second year of my incumbency as a member of the Board of Advisors of the Ukrainian National Association comes to a close at this annual meeting of the organization, leaving me a sadder and much wiser person.

The source of my sadness lies in the recent death of a fellow member of the Supreme Assembly of the U.N.A., Mr. John Waverczak, who was not only a native of my state but also a kind gentleman who on a number of occasions had advised me in respect to my official duties.

The source of my increased wisdom lies in the experience that I've had since I assumed office, especially since the last annual meeting. I left that meeting with a firm resolution to do my best to inculcate the spirit of the U.N.A. into our youth. I began to attend more and more affairs where the youth congregated and talked about the U.N.A. to them at every possible opportunity. I pestered my friends, I grew eloquent with my acquaintances, and even tried to convince total strangers that it was to their advantage to join the U.N.A.

From all these verbal skirmishes, I emerged a trifle crestfallen, for though I had received numerous half-hearted promises from the better informed of our young people that they would enter the ranks of the U.N.A. if circumstances, especially their pocketbooks permitted, yet that was the sum-total that I could get out of them. I was particularly appalled by the fact that the majority of the young people I contacted, seemed to know so very little abot the U.N.A., and appeared to care even less. This was something even more serious than my inability to get many new members, for I realized that without knowing anything about the U.N.A. very few would ever join it, whereas those who did know about it would sooner join it.

I therefore determined to do my utmost in spreading such knowledge about the U.N.A. in my vicinity. Accordingly, I called a meeting of several secretaries of youth branches in the New York Metropolitan Area, and broached to them the idea of arranging U.N.A. youth rallies at which the young people would by means of discussion arrive at a better understanding of our great organization. This idea, I might remark here, I first broached at the last annual meeting of our Supreme Assembly. As a result of my suggestion and some preliminary work, a meeting was soon thereafter held of delegates of all the youth branches in New York-New Jersey Area, as well as of those older folk branches that had a large percentage of youth. These delegates formed themselves into a large committee which took upon its shoulders the task of arranging and conducting the First U.N.A. Youth Rally. Newark was chosen as its locale. The main purpose of this rally was, as mentioned above, to give our young people a better knowledge of the U.N.A., of the part it has played in Ukrainian-American life, and of the part it can play in the groups development of our youth and their descendants. Another purpose of the rally was to introduce among the youth the fraternal spirit of the U.N.A., the spirit that promotes lifelong friendships, and encourages and aids in times of need and distress. And the third purpose of the rally was to emphasize the two-fold duties of our young people as native Americans of Ukrainian descent; the first being to America, the second being to Ukraine.

I need not go into any details about the success of this rally in attaining its purposes to a material degree, for it was well reported in the "Svoboda" and the "Ukrainian Weekly." Suffice it to say that the interest aroused at this rally in the U.N.A. was very encouraging, and although the winter's worst blizzard struck the East on the eve of the rally day, yet well over three hundred young persons from all parts of the East, from Pittsburgh, Rochester, New Haven, Philadelphia, New York, Newark, and other centers, attended it. This goes only to show that such rallies can be very popular among the youth, and consequently advantageous to our organization. Already, I have learned, similar, rallies are being planned in other parts of the country.

At this point I wish to take the opportunity of publicly thanking the members of the committee that conducted this First U.N.A. Youth Rally. The executive committee deserves special thanks for their labors. It was indeed a pleasure to be the chairman of such a committee.

This committee has not been dissolved. In the near future it will resume working among the youth for the U.N.A.

Today, it is my pleasure to report, the Ukrainian-American youth in my area are considerably more acquainted with what the U.N.A. stands for than they were a year ago. What keeps the great majority of them from joining, however, are economic conditions, with which we are all familiar. It is these conditions that compel me to exercise extra caution in organizing new members. There are quite a number of instances in my experience where had I pressed the prospective member hard, I would have caused him to join the U.N.A. Yet I knew that at the most he would have lasted a month or two or three and then dropped out, with the result that the U.N.A. would have suffered a loss. I am sure that the U.N.A. does not want such members, and for that reason I prefer to wait until they are really able to join and pay their dues. It's much better this way, I am sure, than to try enlist into the ranks of the U.N.A. any such "short-term members."

In conclusion of my report, I wish to state that in my official capacity I attended several meetings of the various U.N.A. branches in Newar, which were presided over by Mr. Lysak, and which have made arrangements for the holding of a U.N.A. Day in New Jersey.

In every way possible I am trying to advance the organization in which I have the honor of being a member of its Supreme Assembly.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ГУЗАРА.

Тут подаю короткий звіт з моєї діяльности як головного радного У. Н. Союзу. У минулому році я скликав кілька разів збори відділових урядників у досить важних справах. Справи до полагодження були такі: вибір організатора на Ню Йорк і околицю; Союзовий дім для відділів У. Н. Союзу; створення окружного комітету з відділів У. Н. Союзу; зорганізування спортової дружини з членів У. Н. Союзу. Збори відбулися 15. і 29. квітня та 12. травня. Щодо окружного Союзового організатора, то цеї справи не полагоджено тому, бо ніхто не зголосився на такого організатора. У справі викупу другого моргеджу на Народнім Домі, та переміни його на Союзовий Дім, не зроблено нічого, бо відділи відмовились від цеї трансакції. На третих зборах, 12. травня, створено окружний комітет Союзових відділів та вибрано уряд. Таксамо на тих зборах створено спортову дружину. Ухвалено також улаштувати Союзовий День на 28. серпня 1938 р. Цей Союзовий День відбувся з добрим успіхом.

Спортова дружина розвивається дуже гарно і робить досить добрі поступки. 7. липня я отримав повідомлення від гол. рек. секретаря, Д. Галичина, щоб піти на збори до 298 і 210 відділів в справі організування нових членів і злуки тих двох відділів. На зборах вивязалася досить жива дискусія. Можна було вірити, що члени обох відділів бажають злуки. На тих зборах був приявний заступник гол. предсідника п. Герман, котрий подав кілька добрих вказівок щодо користей злуки. На тих зборах вибрано одноголосно О. Плискуна організатором на Бронкс і околицю. Також вибрано по 5. членів з кожного відділу до комітету для переведення злуки.

17. Листопаду був запрошений на збори Молодечого Клюбу, де були непорозуміння з предсідником. На цих зборах був також присутній п. Ляхович, предсідник Союзового Комітету. Справа була полагоджена в користь клюбу.

2. жовтня, 1938. р., я був запрошений на ювилей 325. відділу У. Н. Союзу в Брукліні. 9. січня, 1939 був я на похороні покійного гол. радного І. Ваверчака.

Також переговорював і давав поради в ріжних організаційних справах багатьом відділовим урядникам і членам. За 1938. рік приєднав до У. Н. Союзу 17 нових членів.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С СЛОБОДЯНА.

Вповажаний головний уряде У. Н. Союзу!

Звіт з моєї діяльности як головного радного, цим разом, буде короткий, а це тому, бо у Філядельфії є комітет Союзових відділів з Філядельфійського округа й на зборах того комітету полагоджувано багато справ, що відносяться до членства і відділів У. Н. Союзу.

З головної канцелярії У. Н. Союзу мав я поручення полагодити кілька справ, котрі я полагодив в мирний спосіб з вдоволенням сторін і для добра У. Н. Союзу.

В 1938 році скликав я два рази загальні збори відділів округу Філядельфії. Перші збори були 3. квітня на котрих був присутній гол. рек. секретар п. Галичин. На цих зборах вибрано комітет Філядельфійських відділів У. Н. Союзу, обговорювано справу організатора на округ і організування нових членів.

Другі збори відбулися 24. листопаду. На них був присутний головний предсідник У. Н. Союзу п. Мурашко. На цих зборах виказано, як кождий відділ Філядельфійського округу працює та скільки придбав нових членів до У. Н. Союзу. Обговорено ріжні справи відділів та дано відділовим урядникам інформації, в який спосіб поступати при організуванні нових членів до У. Н. Союзу. Пояснено їм ріжні організаційні справи, про які вони запитували. Ці збори були корисні, бо урядники відділів вийшли з них вдоволені та з охотою до більшої праці для У. Н. Союзу.

У липні два відділи Союзу, а саме відділ 83 і 362 в Брістол, Па., уряджували спільний пікнік, на котрий мене запрошено. Серед забави я виголосив промову до зібраних, та взивав присутніх до вступлення в члени У. Н. Союзу. Вислід з цего був такий, що відділ 362 зріс у членах майже подвійно.

9-го липня був я на зборах відділу 324. у Філядельфії. Був я там в справі видання відділом переступних листів одній родині, де було 5 членів, яких то листів вони не бажали. Справу ту полагоджено і тих 5 членів перейшли до від. 239. Тут стрінувся я з неприємністю зо сторони відділових урядників, які в своїм урядуванню не зважають на статут У. Н. Союзу, але поступають після свого уподобання, заслоняючися ухвалами відділу.

На поручення головного предсідника був я на зборах відділу 352 в Честер, Па. Тут були непорозуміння і спір між секретаром і касієром відділу. Я перевів контролю і палогодив мирно справу з вдоволенням для обох сторін.

На запрошення відділу 383. в Бріджпорт, Па., відвідав я цей відділ і на зборах пояснив членам справу злуки Згоди Братств і У. Н. Союзу і завзивав урядників і членів до придбання нових членів до У. Н. Союзу.

На бажання секретаря відділу був я на зборах відділу 237. в Честер, Па. Між предсідником і секретарем відділу зайшло непорозуміння на точці допомоги з фонду запомогового для члена з відділу 388. По довшій дискусії і поясненню справи, згадані сторони дійшли до порозуміння і справа була полагоджена. Притім я завізвав присутніх членів до успішньої праці для організації.

На припоручення головного предсідника полагодив я справу позички члена у відділі 45. Цей член є неграмотний, а урядники відділу дали свої підписи.

На поручення головного фінансового секретаря полагодив я справу асекурації дому на Савт Філядельфії, який є власністю У. Н. Союзу.

ЯК ПОЛЯКИ НА ЕМІГРАЦІЇ СВАРИЛИСЯ В ЦЕРКВІ

Чеський часопис „Народні Новіни" з 1849 року помістив цікаву новинку з життя польських емігрантів (за польською газетою „Час").

В 1848 році поляки станули були при боці мадярів, які вели війну проти Австрії. Австрія мадярів розгромила, тому поляки, які держали з мадярами, розбрилися по ріжних державах, де далі працювали як емігранти для батьківщини.

Згаданий часопис із 2. грудня 1849 року приніс таку цікаву вістку:

„Переслідування поляків французьким урядом уже припинилося. Полякам у вівторок виразно заборонили були відсяткувати роковини листопадового повстання. Колиб поляки цьому були спротивилися, вся польська еміграція мусіла6 була покинути Францію.

Костел Д'ль Асомпсіон (Успення Пресвятої Діви) був повний мужчин, жінок і дітей. Священик Гіб правив богослуження. З чолами похиленими до землі, а з серцями піднесеними до неба старці і діти взивали порятунку з неба. Після богослуження священик Кайсевич вийшов на проповідницю і почав проповідь словами: „Патрес нострі пекаверунт (Батьки наші згрішили), а наслідки гріхів перенеслися на нас і батьківщину нашу. Еміграція, безбожна еміграція", говорив, священик далі, „замісць боронити святу релігію, **замісць боронити волі, що її мадяри видерли славянським народам, замісць боронити католицизм, переслідуваний у Німеччині, кинулася в ряди безбожних італійців, бутних мадярів і німецьких еретиків.** Еміграція вже не побачить Польщі, не одержить своєї батьківщини. Ці останні слова викликали гнів страшний. Счинився крик: „Геть із єзуітом! Геть із проповідником!", що зовсім заглушав проповідника. Декотрі й пястуками стали грозити священикові. Інші виступили проти перших.

Вкінці після півгодинної метушні кликнули деякі відважніші: „живе Бог! Живе Польща! Лише згинуть єзуіти, а ми покинемо на завсіди це святе місце, в якім вирідний поляк-єзуїт відважився з проповідниці кидати клятву на еміграцію!" Потім майор Боський, а за ним багато інших викликнули: „Хай живуть **італійці,** хай живуть **мадяри,** хай живуть **німці!"** і вийшли з церкви. Священик Кайсевич, зневажений, мусів зійти з проповідальниці. Церкву замкнули. На щастя — каже дописувач „Часу" — не було в церкві французів, лише німці, італійці, мадяри, еспанці та москалі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІРИМО В КРАЩЕ МАЙБУТНЄ.

Громадяни Осип і Анастасія Кочани з Джолієт, Ілл. надіслали нам листа зі Львова, з дня 25. березня, висланого від одного з наших дуже, визначних народніх працівників, з якого подаємо ось що:

„...Тепер переживаємо дуже тяжко траґедію близької нашому серцю Карпатської України, яка так підступно зістала видана мадярам на поталу. Досі одначе наші Верховинці за Карпатами боряться ще з мадярськими окупаційними військами, відтягнувшись у непроглядні лісові глуші у верхах... Після нинішніх оповісток бої йдуть коло Рахова—Богданова, здовж румунської границі. Мадяри воюють тепер також зі словаками, які, подібно як чехи, дуже причинилися до упадку Карпатської України. Хай за це буде їм смерть легка! Подлими оказалися наші брати-словяни!

„В Карпатах сніги, яких в зимі не було. Це в великій мірі утруднює окупантам мадярським похід у Верховину і помагає хоробрим Верховинцям триматися ще якийсь час оборони, доки вистане — амуніції й харчів.

„Тішився, що зможу вислати Вам памятковий значок із відкриття Сойму, який відбув своє перше і останнє заразом засідання — під свистом чеських куль, бо подлий Прхаля велів саме в дні 15. березня роззброювати наших Січовиків у Хусті та висадив склад амуніції у воздух та власною рукою застрілив у свому мешканні команданта Січі Климпуша, що прийшов його роззброювати... Годі про все те писати, бо лист замалий...

„Всі ми тут не падемо на дусі і віримо в краще Завтра...

„Почитність журналів і ґазет тепер зросла непомірно, головно тих, що подавали всякі вістки з життя Закарпаття. Села тепер залиті нашими щоденниками. Люди ідуть за ґазетою до міста по кільканацять кільометрів — щоденно на зміну, бо всі цікаві нових вістей. Село наше бє живим ритмом у такт усіх теперішніх світових подій".

—o—

II.

ЄДНІСТЬ ЧИ НОВИЙ ЧОТИРОКУТНИК СМЕРТИ.

В „Свободі" ч. 85 помістив інж. С. Куропась допис п. н. „За єдність, але не за безхребетність" — як відповідь на допис поміщений в „Свободі ч. 81 під в горі названім заголовком.

Стаття інж. Куропася, це в більшості реторичні запити і оклики. Деколи він порушує нові справи, не обняті моєю статтею, та приписує мені висновки, яких я не зробив.

Всежтаки я дуже вдячний шановному авторові за згадку, що моя громадянська праця від поверх 10 років все була скермована на зєднання нашої іміґрації. А то могло зайти підозріння, що я теж прочитав наведений цитат п. Донцова та берусь навчати „єдности".

Інж. Куропась дуже часто „не розуміє" або „здивований", що я, як бувший сотник У. Г. Армії і т. д., і т. д., можу піти на таку національну „єресь", щоби голосити ідеольоґічну єдність нашої іміґрації. Відповідь проста.

Світогляд людини виробляється на основі теоретичного знання — та практичного життевого досвіду. Я певний, що колиб шановний автор перейшов пекольні муки „чотирокутника смерти" 2. армії над Збручем літом 1919 р. й „Хреста смерти" зимою 1919—20 рр. на Великій Україні, то віпщойно тоді зрозумів би, чому я, і тисячі українських вояків, які це пекло перенесли на власних раменах — дивляться прямо з відразою на всяку „ідеольоґічну" балаканину — зокрема в часах великої національної кризи. Бо вони знають з власного крівавого досвіду, що завдяки цим „ідеольоґічним" балакунам в Камянці Подільським, тисячі українського вояцтва згинули з болоті — або замерзли в неопалених залізничих вагонах!

Стотисячна армія конала в судорогах тифу — відтята від світа залізним ворожим перстенем — а на іміґрації в той час „ідеольоґічна" сварня чотирьох урядів, а в кожній столиці, включаючи Вашингтон, аж два українські посольства.

Не думаю, щоб інж. Куропась бажав собі, щоби повторилась в нашій історії ця темна сторінка.

А воно прийде до цього, коли провідні кола нашої іміґрації вчасно не зроблять рішучих заходів.

Дискусією в пресі іміґрації не зєднаємо. Але хай жіноча орґанізація — Союз Українок Америки — зробить спробу і запросить на спільні наради представників церковної влади, головних допомогових орґанізацій та ідеольоґічних груп на суботу 29. і 30 квітня б. р., щоби створити окрему гуманітарну орґанізацію для 1) Несення орґанізованої допомоги раненим і біженцям К. України. 2) Спільного переведення збірок на гуманітарні цілі старого краю.

Збори скликати до Філядельфії, — бо там є догідна домівка на наради, а місцеве громадянство подбає за безплатне приміщення усіх відпоручників.

До цього часу не переставати збірок, але вести їх усильно — та привести зібрані гроші на ці наради.

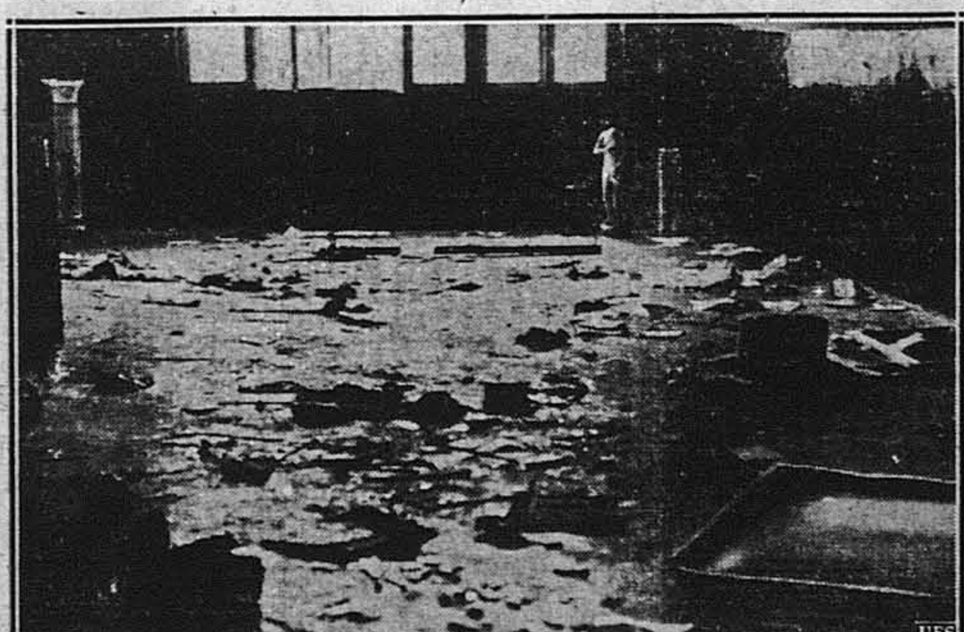
Коли буде створена нова орґанізація, хай вона зачне свою працю негайно. Хто вже має зібрані гроші переслати їх негайно на місце призначення через центральну орґанізацію, щоби не розбивати гуманітарної допомоги.

Усі розуміємо труднощі зєднання, коли однак наглядно побачимо **користі,** будемо самі дивуватись, чому ми були розєднані.

Бо свята це правда: Єдности треба нам, щоби збудити наш нарід до державного життя — а ще більшої єдности треба — щоби цю державність вдержати.

Д-р Володимир Ґалан.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

КОРОЛІВСЬКА ПАЛАТА

Так виглядає королівська палата в Тірані, столиці Альбанії, по втечі короля Зоґа. Італійські ґенерали кажуть, що палату ограбили юрби альбанців.

МАРІЯ СОКІЛ І АНТІН РУДНИЦЬКИЙ ЗНОВУ В АМЕРИЦІ

До Злучених Держав П. А. повернули після трьох-місячної поїздки по Канаді, наші відомі артисти: оперова співачка Марія Сокіл та її муж, композитор Антін Рудницький. На протязі поїздки по Канаді обидвоє артисти дали 28 концертів (від Монтреалю й Торонто на Сході починаючи і Едмонтоном і Калгари на Заході кінчаючи), які пройшли з величезним артистичним успіхом, викликавши голосний відгомін в англійській пресі, яка не щадила слів найбільших похвал для обоїх артистів. (Виїмки з цих голосів будуть подані в найближчому часі).

Також з матеріяльної сторони концерти перейшли дуже добре. Українське громадянство в Канаді щиро відгукнулося на зазив „Народньої Лічниці" у Львові і складало дари на Український Шпиталь у Львові. Жертви були проголошені в українській пресі в Канаді. 2

Повернувши до Злучених Держав Марія Сокіл і Антін Рудницький встигли вже виступити з концертом в Гейзлетон, Па. та 28-го ц. м. виступлять з концертом в Дітройті (Зтий з черги в цьому місті) в салі Артс Мюзеум, в неділю 30-го ц. м. вперше в Бофало, Н. Й.

Як нам доносять, з Марією Сокіл і Антоном Рудницьким знову ведуть переговори в справі участи в новій фільмі. Від висліду цих переговорів залежатимуть дальші пляни наших артистів.

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

(До відділів та членниць У. Ч. Х.).

З початком цього місяця, головна управа У. Ч. Х. вислала обіжник, взиваючи всі відділи УЧХ збирати жертви на поміч раненим та збігцям Карпатської України. Разом з обіжником вислала відзначки для продажі та лісти, на які відділи повинні збирати жертви.

Деякі відділи вже звернули лісти з грішми, та є ще багато відділів, які цього ще не виконали.

Упродовж останніх кількох тижнів дійшли до нас такі тривожні вісти про положення збігців і ранених Карпатської України, що вони наказують нам ще більше посилити збіркову акцію для помочі тим, які виконали вірну службу своїй Вітчині, а які знайшлися тепер у важкому положенні.

Тому взиваємо всі відділи У. Ч. Х повести якнайактивнішу збіркову акцію. Зокрема взиваємо ті відділи, які ще досі не звернули ліст, щоб вони викінчували якнайскорше збірки та звертали лісти.

До цеї посиленої праці взиває нас ця геройська постава української жінки, про яку ми читали недавно, що хотяй її муж згинув в боях під Хустом, що хотяй її чотирьох братів, які таксамо боролись в рядах Карпатської Січи, певно постигла та сама судьба, то вона, ця жінка, не нарікає і не виявляє ані крихітки зневіри. Вона мужньо і по геройськи зносить важкий удар судьби, а її одиноким бажанням є повернути якнайскорше на Карпатську Україну доки ще ведуться бої, і там на рідній землі полягти разом зо своїми братами за волю Карпатської України.

На українськім жіноцтві в Америці спочиває тепер перше і головне завдання та обовязок дати поміч тим збігцям та раненим Карпатської України.

Виконаймо цей обовязок всеціло!

За головну управу У. Ч. Х. ОДВУ:

Стефанія Галичин, голова;
Оля Небор, секретарка.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Новий відділ УЧХ, ОДВУ.

Дня 13. березня ц. р. прибула в нашу громаду, пані Ст. Галичин, голова УЧХ, ОДВУ в Америці. Вона дала зібраному жіноцтву докладний і повчаючий відчит про завдання української жінки супроти рідного краю. Вона подала також образок праці, яку виконує українська жінка в рідному краю.

Ми в Америці маємо цю вдячність, що можемо працювати свобідно, користаючи з американської конституції. Тому, був би великий гріх, колиб ми занедбали цю велику можливість і не станули з помічною рукою нашим братам в рідному краю.

Український Червоний Хрест ОДВУ веде саме таку працю. Тепер УЧХ веде акцію в користь Карпатської Січі та політичних вязнів і визвольної боротьби.

В дискусії брали участь жінки, які ставили ріжні запити, як про саму ціль організації так теж і про інші жіночі організації.

Голова УЧХ, ОДВУ давала обширні пояснення, які цілком задоволяли присутніх. Вона вказувала, що хоч інші жіночі організації також ведуть патріотичну працю, про те УЧХ, ОДВУ має особливе завдання, а саме вести ідеольоґічну працю в напрямі перевиховання української нації в дусі соборного українського націоналізму.

Після того присутні жінки постановили зорганізувати новий відділ УЧХ, ОДВУ, що й сталося. Вибрано управу відділу, яка перебрала тяжку спочатку й часто невдячну працю — бути піоніром великої ідеї в новому терені.

Переведено збірку, з якої $5.66 вислано на політичних вязнів. Зложили по $1: А. Слотюк і П. Володко, а решту дрібними датками.

Радіємо, що й в нашій громаді повстала така гарна й світла організація. Віримо також, що й ми, після наших сил причинимося до успіху нашої святої ідеї: визволення української нації з неволі та створення Одної Соборної Української Держави!

Управа 49-го Від. УЧХ, ОДВУ

ЧИ ГРОШІ ДАЮТЬ ЩАСТЯ?

(З часопису „Діло").

Паризький журнал „Анналь" зробив собі анкету на відвічне питання, настільки вічне, від коли люди придумали гроші. Воно мало трохи потішити ощадних французів, що як відомо складають щодня франки до панчіх, матраців та банків. Журнал каже, що надмірні податки та фінансові кризи щораз більше зміняють погляди людей на вартість гроша. Дехто навіть ставить собі питання: чи після того, як спекався великого майна не почав супокійніше жити. Анкету почав журнал від великого фінансіста-міліонера Октава Гомберга, якого кріза зруйнувала і який не скривається зі своєю нуждою.

I. МІЛІОНЕР, ЩО ВТРАТИВ МАЙНО.

Репортер увійшов до сальону великого фінансіста повного книжок. О. Гомберг, не маючи змоги збирати грошей, почав збирати книжки. На його „екслібріс" виписана по латині думка: „Нунк солюс кум деа Сапієнція лібріскве аміціс". (Тепер я сам з богинею Мудрости і книгами-приятелями). Господар зустрів журналіста з усміхом:

— Знаю вже, чого ви прийшли. Колись я мав забагато грошей і не знав, що з ними робити, а тепер маю їх менше, ніж хотів би. І тепер ви хотілиб знати мої думки та почування після такого повороту в бік Фортуни?

— Це не зовсім точна мета моїх відвідин, але майже так...

— Но, добре. Скажу вам, що я вважаю за своє нещастя факт, що колись розбагатів. Гроші можуть дати людині щастя тільки під умовиною, щоб вона не мала їх забагато. Добре кажуть, що гроші це добрий слуга, а поганий пан. Занадто велике багатство поневолює того, хто його має, пригнічує його та псує. Залишивши на боці скупарів, яких єдиною насолодою життя є призбирувати банкноти, землі та дорогоцінноші, людина занадто багата, що хотілаб використати гроші якнайкраще, попадає раз-у-раз у сумніви: що вибрати. До нього звертаються з ріжними просьбами, часом, правда: безкорисним і він вагається, чи має допомогти тим, що на це заслуговують, чи не дати себе ошукати. Побачивши, що йому заздрять і тупцюють коло нього, він мусить повсякчас займати оборонну позицію. Оце недовіря до людей, прикре і пригноблює людину!

Духові муки багатого.

— А в якому відокремленні живе власник великого майна! Він не може бути певний ніякої дружби. Його найкращі друзі, найшляхетніші, найбільше горді, покидають його по трохи, бо їх себелюбство терпить від того, що вони вічно залежні від нього. А ті приятелі, що залишились йому, розбуджують у ньому сумнів, чи стоять при ньому з вирахування, з інтересу. Коли пригадаю собі деякі хвилини з мого життя, на мене находить просто відраза.

— Але чи ви не вважаєте, що гроші розумно відмірені є цінним елементом нашого щастя?

— Годжуся, що „золота середина" у матеріяльному добробуті це те, що ще найбільше можна позаздрити людям. Вона дозволяє жити згідно зі своїм бажанням і допомагати довкола себе нещасливим. Така підстава дає забезпеку, — ось чого мені бракує найбільше тепер. Крім того, що мені необхідне для теперішнього життя, я за нічим не жалію з минулого. Єдине, що мене потішає серед непевних думок про завтра (більше про членів моєї рідні, ніж про себе самого) і в гірких настроях після брутальної невдачі та несправедливого удару долі це тільки почування, що можна ставати ліпшим.

Ріжниці між людьми затираються.

— Чи ви не моглиб мені сказати, чи гроші потрібні сьогодні більше до щастя, ніж колись?

— Я переконаний, що багато менше потрібні нині, як колись. Наш нарід демократизується, затираються межі між суспільними клясами, щезає багато пересудів, які ще недавно були звязані з маєтками. Тепер вибагливе життя може здобути собі майже кожний.

— І ви вірите, що поступ піде в цьому напрямі?

— Я вірю в це і сподіваюсь. Приклад скандинавських країн, де всі суспільні вирстви живуть більш-менше однаково, є з цього погляду різким контрастом до Злучених Держав, де демократичний дух є тільки звичайною фразою. У ніякому краю гріш не є таким королем, як там. Безоглядність, з якою мені довелось там зустрітись, зробила на мені якнайгірше враження.

II. У ФІЛЬМОВОЇ ЗІРКИ.

Від великого фінансіста репортер перейшов до фільмової зірки. Як відомо: фільмові артистки найчисленніші з тих сучасних, які несподівано за одну ніч доходять до міліонів. Неодин із наших читачів бачив на екрані Аннабелю, що в останніх роках переїхала з Парижа до Голівуду, де вже вивчила англійську мову і франки зі слабим курсом доповнила долярами. Аннабеля в Парижі займає гарне помешкання коло площі „Тріюмфального Луку". В її домі скрізь китиці квітів, які вона дістала після недавнього дебюту на сцені державної „Французької Комедії". Вона готовиться до повороту до Голівуду.

На запит репортера Аннабеля відповідає:

— Гроші без сумніву цінна річ і я тішусь, що мені пощастило до них дійти, але вони мене не гипнотизують ні трохи. Думка, що якась роля може принести мені високий гонорар, не може заохотити мене до неї, коли я нею не захоплююсь. Так дуже багато гроша і не треба людині. Навіть не знаю, чи це така велика приємність розкидати гроші. Добре мати авто для вигоди, але чи воно мусить бути аж люксусове, дороге, пишне? Хто не має меж у своїх бажаннях, той затрачує відчуття, що вони варті. Я маю велику приємність, коли замовлю собі дві або три гарні сукні, але якби я могла їх купити собі вдовіль, у необмеженій скількости, то я робилаб це вже байдужно.

— Мені здається, що щастя в тому, щоб і при багатстві можна обійтись тільки необхідними речами, а деякі бажання залишити таки бажаннями.

— Чи на вашу думку гроші, що так нині обезцінились, є ще підставою щастя?

— Направду, не знаю. Мені здається, що тепер гроші грають більшу ролю у щасті. Давніше люди ощаджували їх і не користали з них. А тепер навчені досвідом, з остраху, щоб одного дня капітал не щез, воліють ними розумно користуватись. Коли гроші є джерелом щастя тепер як і колись — то тільки в такій мірі, в якій хтось з них користає, їх витрачає. А що тепер багато більше людей видає гроші, то і лекше бути щасливим!

III. ПИСЬМЕННИК, ЩО ЗРІКСЯ МІЛІОНІВ.

Репортер „Анналів" після розмови з колишнім міліонером і свіжою міліонеркою пішов до письменника, що ніколи не мав грошей, а має завсіди вдоволений вигляд. Це поет Лео Ляргіє, що живе на 5 поверсі (без ліфту) в осередку Парижа. До репортера всміхається повне обличчя, спокійне, щасливе. У вигідному халаті, опасистий і добросердний, нагадує господар Бальзака.

На запит Ларгіє відповідає просто та ясно:

— Гроші не були для мене ніколи символом щастя, бо я їх не люблю. Я щасливий серед старих книжок, образів, предметів мистецтва. Головно тоді, коли я їх відкриваю...

— Але для цього таки треба грошей...

— Трохи треба. Гроші помагають до щастя, як духовні ризи черцеві, але не самі для себе. Це остання з тих річей, які я міг би збирати, хоч її збирають саме скупарі. Я бажав би собі мати до свого розпорядження якусь малу суму, щоб купити якесь давне видання або якийсь образ. Я почуваю себе щасливим, коли можу робити розшуки по старих крамницях.

Міліони висять на стінах.

Репортер стверджує, що у кімнаті довкола нього справді багато цінних зразків мистецтва, рідких книжок, на стінах образи Делякруа, Корота, Курріта, Курбета.

— А проте ви мусите бути досить багаті, коли можете дозволити собі на такі дорогоцінні образи...

— Ані трохи... це тільки щастя всунуло мені їх у руки. Я не бажаю собі ніколи того, чого не можу осягти. І з того, що маю, не хочу робити грошей. Я маю образи Сезана, що вартні два міліони. Я зберіг їх, як і мої книжки, з яких можнаб скласти малий маєток.

— Може ви лякаєтесь, що здобуті вами гроші втратять на своїй вартости?

— Ні, не це. Я ніколи не хотів будьщо продавати. Хоч правда, що гроші не мають давньої вартости. По мойому багатство є сьогодні слабшою підставою щастя, як давніше. Ми живемо у добі безладдя, коли майно стало хитке. Мені здається, що у сфері матеріяльній найщасливіші тепер ті, що вміли зберегти принципи з передвоєнної доби; зперед 3. серпня 1914 р., коли богами були — чесність, праця та ощадність.

ПРИГОДА ҐУЛІВЕРА В КРАЮ ЛІЛІПУТІВ?

Нічого подібного: це карлики, що зїхалися на світову виставу в Ню Йорку, здоровлять Дейвида Баларда, циркового великана, що має 7 стіп 7 цалів висоти, в цей спосіб, що його вяжуть. На кораблі, котрим їхали карлики, всі замітили цікаву річ, що всі пасажири хоріли на морську недугу — крім карликів.

ПОЛИН ДОДАСТЬ ВАМ СМАКУ.

Полин гіркий. Та тим, що гіркий, не відбирає у людини смаку. Навпаки, коли ужиєте відповідно розрідженого полину, то подіocc вам уздоровляючо на шлунок і пробудить у вас смак та охоту до їжі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(89)

Птоми запровадили Гелену до підводної кімнати й отвором в дасі впровадили її по драбині до середини. А коли Гелена опинилась в середині, вони безцеремонно зірвали з неї однострій і лишили її відкриту. Після цього вони вийшли і замкнули отвір. Тепер Гелена запримітила, що з одного боку зо стіни витікає струмочок води. Гелена догадалась, що це означає.

Коли сторожі вийшли з кімнати, в якій були увязнені Тарзан, Геркуф, та інші, Тарзан почав продумувати над тим, якби то визволитись. Він мав вже плян, та чекав відповідної хвилі. Геркуф шепнув йому: „Тепер пора. Ти думаєш, що можеш це зробити?" „Не знаю", відповів Тарзан. „Та в такім положенні як наше, всього можна попробувати".

Тарзан схопив руками залізні дрючки і почав їх розгинати. Дрючки опирались й немов говорили йому: „Чи ти здурів? Ти нас не зрушиш". Та скоро дрючки почали мякнути немов свічки від тепла. Тарзан розігнув їх на боки на стільки, що міг висунутись. Геркуф з задоволенням завважив: „Ти сильний немов слон". Та Тарзанові компліменти тепер не були до вподоби.

Він те саме зробив з кліткою Геркуфа. А коли вони оба були вільні, вони тихцем подались до сильних залізних дверей. За тими дверми містились птоми, що берегли цеї підземної столиці, а також мали знаменито споряджені нуркові однострої. До них тепер добирались Тарзан і Геркуф. Колиб вони спали, то виправа готова вдатись. Коли ні, то нещастя.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Клартон, Пенсилванія, помер у середу, 19. квітня, на недугу серця член Бр. св. О. Николая, від. 255. У. Н. Союзу, в Вест Нютон, Па.,

ЛЕСЬКО СИДОРЯК.

Покійний походив зо села Ваньовичі, повіт Самбір. Був свідомим українцем і організатором відділу 255 у 1909. році в Вест Нютон. Прожив 56 літ і оставив жену Катерину вдовою і 7 дітей сиротами: 4 хлопців і троє дівчат неодружених.

Похорон відбувся в суботу, 22. квітня 1939. р. з дому жалоби.

Земля американська нехай Йому буде пером!

Василь Світний, секр.